

Täysistunto

Tiistai 11.2.2020 klo 13.59—18.47

2. Pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2020 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä

Pääministerin ilmoitus PI 1/2020 vp

Keskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Päiväjärjestyksen 2. asiana on pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2020 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä. Pääministeri Sanna Marinin esittelypuheenvuoron jälkeen pidettävät ryhmäpuheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia. Sen jälkeen myönnän harkintani mukaan enintään 2 minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja, jotka varataan V-painiketta käyttäen. Keskusteluun varataan aikaa 3 tuntia.

Keskustelu

14.01 **Pääministeri Sanna Marin** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Hyvät kansanedustajat! Aloitamme työskentelyn 2020-luvun ensimmäisillä valtiopäivillä. Käsillä on ratkaisujen vuosikymmen ilmastonmuutoksen torjunnan, suomalaisen osaamisen, hyvinvoinnin ja julkisen talouden kestävyysnäkökulmasta. [Hälinää]

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri, odottakaa hetki. — Olkaa hyvä.

Olemme nousseet yhdeksi maailman vauraimmista ja osaavimmista kansakunnista samalla kun olemme rakentaneet Suomesta pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan. Sen peruspilareina ovat ihmisten yhdenvertaisuus, yksilöiden ja perheiden hyvinvoinnin turvaaminen asuinpaikasta ja iästä riippumatta, korkea osaamistaso ja työllisyys, vahva julkinen, yksityinen ja kolmas sektori sekä näiden välinen kumppanuus. Pohjoismaainen hyvinvointimalli on lähes kaikilla mittareilla mitattuna menestystarina, mutta se ei ole koskaan valmis. [Sari Sarkomaan välihuuto]

Suomi, kuten kaikki maailman maat, on ison haasteen edessä uudistaessaan talouttaan, tuotantoaan ja kulutustaan ympäristöllisesti kestävämmäksi. Ilmaston lämpeneminen ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ovat ihmiskunnan suurimpia uhkia. Tämä on tosiasia, jonka kanssa elämme, halusimme tai emme. Samaan aikaan kun ilmastonmuutos on meille valtava haaste, on sen torjuminen Suomelle iso mahdollisuus luoda uutta työtä, osaamista, teknologisia ratkaisuja ja vientiä. [Välihuuto oikealta] Se on meille mahdollisuus vahvistaa talouttamme ja kansalaisten hyvinvointia. Siksi meidän kannattaa olla edelläkävijöitä. [Sebastian Tynkkynen: Me olemme jo!]

Hallituksen tärkein tehtävä on uudistaa pohjoismaista hyvinvointiyhteiskuntaa ilmastollisesti kestäväksi ja varmistaa, että muutos tapahtuu alueellisesti ja sosiaalisesti oikeuden-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

mukaisella tavalla. Samalla haluamme vahvistaa osaamista, työllisyyttä ja elinkeinorakennettamme. Haluamme, että Suomi on tulevaisuudessakin hyvä maa elää ja yrittää. Lupauksemme on rakentaa Suomea taloudellisesti vastuulliselle, sosiaalisesti oikeudenmukaiselle ja ympäristöllisesti kestäväälle pohjalle. Tämän eteen teemme töitä joka päivä. Näillä valtiopäivillä hallitus tuo eduskunnalle 212 esitystä ja 12 selontekoa, joilla viemme Suomea yhdessä eteenpäin. Hallituksen työn keskiössä on parantaa tavallisten ihmisten arkea.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Hallituksen tavoitteena on nostaa Suomen työllisyysaste 75 prosenttiin. Vahvan työllisyyden kautta rahoitetaan pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta. Julkisen talouden kestävyys edellyttää selvästi nykyistä korkeampaa työllisyyttä. Myös väestön ikääntyminen ja palvelutarpeiden kasvaminen vaativat, että yhä useampi työikäinen on työssä. Hallitus on sitoutunut työllisyyden vahvistamiseen. Tämä vaatii niin työllisyyden hoidon palveluiden ja saatavuuden kuin työn vastaanottamisen velvoitteiden oikeaa tasapainoa. Lisäämme työllisyyden, kansainvälisten osaajien rekrytoinnin ja kotoittamisen määrärahoja vaalikaudella lähes 250 miljoonalla eurolla. Hallitus panostaa aktiiviseen työllisyyspolitiikkaan, jonka kulmakivinä ovat nykyistä yksilöllisemmät palvelut, palkkatuen kehittäminen, kuntien vastuun ja mahdollisuuksien kasvattaminen sekä osaavan työvoiman saatavuus. Palveluiden kehittämisen tarpeeseen vastataan useilla näillä valtiopäivillä annettavilla esityksillä.

Palkkatuen käyttöä yrityksissä lisätään merkittävästi ja sitä kautta edistetään työttömien ihmisten työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Tuomme eduskunnalle lain rekrytointitukikokeilusta. Kokeilun tavoitteena on edistää työttömien nopeaa työllistymistä, uusien työnantajayritysten syntyä ja yritysten kasvua alentamalla yksinyrittäjien ja mikroyrittäjien kynnystä palkata työntekijöitä.

Annamme eduskunnalle lakiesityksen myös työllisyyden kuntakokeilusta. Kokeilussa TE-toimistojen tehtäviä siirretään kunnille. Tavoitteena on sovittaa paremmin yhteen valtion ja kuntien osaaminen, resurssit ja palvelut. Näin parannetaan erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikommassa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille.

Kuntouttavan työtoiminnan lainsäädäntöä uudistetaan. Työtoiminnan määrittelyä tarkennetaan, ja siihen tulee myös sisältyä henkilön tarvitsema tuki ja ohjaus. Nämä tulee myös kirjata henkilön aktivointisuunnitelmaan. Esityksen myötä kuntouttavan työtoiminnan luonne sosiaalihuollon palveluna vahvistuu.

Säännöt ja tasa-arvoinen työelämä ovat ensisijaisia periaatteita työperäisen maahanmuuton prosessien kokonaistarkastelussa. Työ lupahakemusten nopeuttamiseksi ja sujuvoittamiseksi on jo aloitettu työ- ja elinkeinoministeriössä.

Hallitus on sitoutunut siihen, että vuoden 2020 budjettiriiheen mennessä on osoitettavissa 30 000:ta uutta työllistä vastaavat toimenpiteet. [Ben Zyskowicz: Niitä odotellessa! — Jukka Gustafsson: Juurihan niitä lueteltiin!] Toimien valmistelu on edennyt asetettujen askelmerkkien mukaisesti. Toimenpiteistä osan valmistelu on pitkällä. Hallitus on sitoutunut valmistelemaan myös lisätoimia, jotta tavoitteeseen päästään. [Välihuuto kokoomuksen ryhmästä] Työllisyystavoitteen saavuttaminen on tärkeää julkisen talouden tasapainotavoitteen saavuttamiseksi hallitusohjelman mukaisesti. Hallitus ei sulje mitään työllisyyttä parantavaa keinoa tarkastelun ulkopuolelle. Olemme myös valmiita tekemään vaikeita päätöksiä. [Paavo Arhinmäki: Kokoomus toivoo vaikeita päätöksiä!]

Arvoisa puhemies, ärade talman! Ikääntyvät suomalaiset ansaitsevat vanheta turvallisesti ja ihmisarvoisella tavalla. Siksi hallitus tuo eduskunnalle esityksen vanhuspalvelujen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

sitovasta henkilöstömitoituksesta. [Kokoomuksen ryhmästä: Tuntien työ!] Lakiin esitetään kirjattavaksi velvoite vähintään 0,7:n työntekijän minimimitoituksesta vanhusten ympärivuorokautiseen tehostettuun hoivaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Missä rahat?] Esi-tyksessä eritellään hoitotyö ja tukityö. Hoitajien on voitava keskittyä hoitotyöhön. Tämän varmistaminen on myös panostus niiden ammattilaisten työhyvinvointiin, jotka ovat joutuneet harkitsemaan alanvaihtoa lisääntyneen työkuormituksen vuoksi. [Ben Zyskowicz: Ja voimaan 23!]

Haluamme taata tasa-arvoiset sosiaali- ja terveyspalvelut jokaiselle ja joka puolella Suomea. Siksi hoitoonpääsyä parannetaan ja hoitajia lyhennetään. Tällä hetkellä vain neljännes suomalaisista asuu alueella, jossa kiireettömän lääkäriajan saa alle kahdessa viikossa. Palveluihin pääsyssä on myös sosioekonomisia eroja. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että pienituloiset tulevat muita heikommin hoidetuksi. Se ei ole oikein. Tuomme eduskunnalle esityksen terveydenhuoltolain muuttamisesta eli hoitotakuusta. Tavoitteena on parantaa perustason sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuutta ja nopeuttaa hoitoonpääsyä kiireettömissä tilanteissa. Annamme eduskunnalle myös sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain uudistuksen. Tavoitteena on hoidon esteiden poistaminen ja terveyden tasa-arvon lisääminen. Maksuttomuutta laajennetaan ja uusia palveluita tuodaan maksukaton piiriin. Perustamme myös vanhusasiainvaltuutetun viran vahvistamaan vanhuspalveluiden laadun toteutumista.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Emme enää elä ajassa, jossa nuori voi työllistyä ja pärjätä elämässään pelkällä perusasteen koulutuksella. Kolmessa vuosikymmenessä Suomessa on kadonnut 600 000 työpaikkaa, joihin on riittänyt perusasteen koulutus. Pelkän perusasteen käyneiden työllisyysaste on noin 40 prosenttia. Useampi heistä on siis työelämän ulkopuolella kuin töissä. Riittämätön koulutus rajaa ihmisten mahdollisuuksia maailmassa, jossa uutta osaamista tarvitaan koko ajan. [Jukka Gustafsson: Kokoomuskin voisi herätä tässä asiassa!] Siksi tuomme eduskunnalle esityksen, jolla korotetaan oppivelvollisuusikää 18 ikävuoteen. Tavoitteena on varmistaa, että jokainen peruskoulun päättävä suorittaa vähintään toisen asteen koulutuksen. [Kokoomuksen ryhmästä: Pakkoratkaisuita kaikki! — Paavo Arhinmäki: Kokoomus vastustaa koulutuksellista tasa-arvoa!] Samalla kehitetään toisen asteen valmistavia koulutuksia ja nivelvaiheen ohjausta. Oppivelvollisuuden laajentaminen on myös merkittävä tasa-arvoteko nuorille ja perheille, sillä se muuttaa toisen asteen koulutuksen aidosti maksuttomaksi.

Panostamme nuorten terveyteen ja hyvinvointiin myös tuomalla eduskunnalle valtakunnallisen kokeilun maksuttomasta ehkäisystä alle 25-vuotiaille.

Arvoisa puhemies! Hallitus haluaa rakentaa nykyistä tasa-arvoisempaa työ- ja perhe-elämää. Näillä valtiopäivillä eduskunnan käsiteltäväksi tuodaan pitkään odotettu perhevapauudistus, joka lisää perheiden hyvinvointia ja valinnanvapautta sekä vahvistaa tasa-arvoa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Se heikentää äidin asemaa!] Perhevapaita kehitetään ymmärtäen perheiden erilaiset elämäntilanteet. Molemmille vanhemmille tulee samanpituiset vanhempainvapaat, mutta osan vanhempainvapaasta voi siirtää joustavasti toiselle vanhemmalle. Ansiosidonnaisen vanhempainvapaan osuus kasvaa, mikä on merkittävä parannus perheille. Uudistuksen tavoitteena on, että vastuu ja oikeus pienen lapsen hoidosta jakautuu nykyistä tasaisemmin vanhempien välillä, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo työelämässä vahvistuvat ja sukupuolten väliset palkkaerot pienenevät.

Tasa-arvon vahvistamiseksi Suomessa on vielä paljon tehtävää, myös naisiin kohdistuvan väkivallan kitkemisessä. Yhtenä monista tilanteen korjaamiseksi vaadittavista keinois-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

ta esitämme, että Suomeen perustetaan itsenäinen ja riippumaton naisiin kohdistuvan väkivallan raportoinnin tehtävä. Tuomme eduskunnalle myös esityksen pakottamalla solmitun avioliiton purkamiseen liittyvistä avioliittolain muutoksista.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomi on aina osallistunut sääntöperusteisen maailman rakentamiseen. Me toimimme sen hyväksi osana Euroopan unionia. EU on väylämme vaikuttaa maailman kehitykseen, ja siksi kehitämme Euroopan unionia entistäkin yhtenäisemmäksi toimijaksi kansainvälisillä areenoilla. Puheenjohtajuuskautemme jälkeen keskitymme vaikuttamiseen Suomelle keskeisimmissä kysymyksissä, joita ovat esimerkiksi EU:n vihreän kehityksen ohjelma, green deal, sekä talous- ja rahaliitto Emun kehittäminen.

Kansainvälisen toimintaympäristön muutos ja ratkaisumme muutokseen vastaamiseksi koskettavat koko yhteiskuntaa ja kaikkia suomalaisia. Entistä vahvempi monenkeskinen järjestelmä on pienen maan mutta samalla koko kansainvälisen yhteisön etu. Suomi on osoittanut vastuunkantoa ja aktiivisuutta yhteisissä ponnisteluissa myös YK:n vahvistamiseksi kriisinhallinnassa, köyhyyden poistamiseksi, ihmisoikeuksien noudattamiseksi, tasa-arvon puolesta sekä sääntöjen luomiseksi reilun vapaakaupan hyväksi. Toimintalinjamme on syvästi ankkuroitu eduskuntaan. Valtioneuvosto antaa ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon eduskunnalle ennen kesätaukoa ja Eurooppa-poliittisen selonteon syksyllä.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomi voi olla edelläkävijä ilmastomuutoksen hillitsemisessä. [Sebastian Tynkkynen: Me olemme jo!] Muutos ilmastollisesti kestäväan yhteiskuntaan on mahdollista tehdä oikeudenmukaisesti ja asteittain ja siten, että kaikki pidetään mukana. Tavoitteenamme on, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen. Olemme sitoutuneet tekemään päätöksiä, joilla vähennetään Suomen päästöjä ja vahvistetaan hiilinielua. Kannustamme ja kiritämme myös suomalaisia teollisuutta vähentämään päästöjään. Vauhditamme uuden, puhtaan teknologian käyttöönottoa, joka parantaa teollisuutemme ja yritystemme kilpailukykyä. Uudelle ilmastoteknologialle on maailmalla valtava kysyntä ja markkinat.

Teemme ilmastotoimia Suomessa, mutta on vähintäänkin yhtä tärkeää vaikuttaa ilmastolämpenemisen pysäyttämiseen kansainvälisesti. Ilmasto ei tunne kansallisvaltioiden rajoja. Jokaisen maan on tehtävä oma osansa. [Jukka Gustafsson: Hyvin sanottu!]

Arvoisa puhemies! Hallitus uudistaa parlamentaarisen komiteatyöskentelyn, jonka kautta tulevaisuuden isoja uudistuksia tuodaan näillä valtiopäivillä eduskunnan kanssa yhdessä valmisteltavaksi. Uudella komiteatyömallilla vahvistetaan valmistelun avoimuutta, osallisuutta ja laajaa tietopohjaa. Komiteatyön keskeinen elementti on yhteistyö. [Perussuomalaisten ryhmästä: Sadankomitea!]

Arvoisat kansanedustajat! Päätänkin puheeni yhteistyöhön. On luonnollista, että hallitus ja oppositio ovat erimielisiä monissa asioissa, mutta emme ole kuitenkaan kaikessa. Niissä kysymyksissä, joissa on löydettävissä yhteistä näkemystä tai jotka vaativat yli vaalikausien valmistelua, kannattaa pyrkiä yhteistyöhön. Tähän me olemme valmiita. [Kokoomuksen ryhmästä: Hyvin sanottu!] Tarvitsemme näillä valtiopäivillä vuoropuhelua ja yhteistyön kykyä, jotta löydämme yhdessä myös ratkaisuja parempaan huomiseen.

Arvoisat kansanedustajat! Tässä lyhyesti esityksiä näiden valtiopäivien toimista.

Puhemies Matti Vanhanen: Siirrymme ryhmäpuheenvuorokierrokseen.

14.16 Antti Lindtman sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edessämme on isojen päätösten vuosi. Vanhustenhoivan parantaminen, perhevapaat, työllisyys, ilmaston

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

lämpenemisen pysäyttäminen, sote-ratkaisut — kaikki nämä ja monta muuta asiaa odottavat meiltä edustajilta ratkaisuja. [Sari Sarkomaan välihuuto]

Puhemies! Vanhustenhoivan puutteet, Pohjoismaiden jäykimmät perhevapaat ja liian monen nuoren syrjäytyminen koulutuksesta ja työstä ovat olleet yhteiskuntamme kipupisteitä, joiden korjaamista kansalaiset ovat pitkään odottaneet. Näissä Suomi astuu nyt vihdoin eteenpäin. Laki hoitajamitoituksesta on annettu eduskunnalle, ja tähän varataan myös riittävä rahoitus. [Ben Zyskowicz: Ensi vaalikaudella!] Myös kotihoitoa vahvistetaan. Perhevapaat uudistetaan tälle vuosikymmenelle. Joustavat perhevapaat lisäävät tasa-arvoa niin vanhemmuudessa kuin työssä. Muuttunut työelämä ja moninaistuneet perhemuodot huomioidaan. Tärkeä työllisyyttä ja osallisuutta lisäävä uudistus on oppivelvollisuuden laajentaminen, ja samalla toisesta asteesta tehdään aidosti maksuton.

Arvoisa puhemies! Paljon on tehty, mutta vielä on paljon edessä. Työllisyyden vahvistaminen on pääministeri Marinin hallituksen tärkeimpiä tavoitteita. Syksyllä hallitus päätti jo 25 työllisyystoimesta. Työllisyyspalveluita parannetaan kohti muiden Pohjoismaiden tasoa. Kuntakokeilu on mahdollisuus työvoimapalveluiden reformille kohti Tanskan mallia, jossa työttömiä ei enää jätetä oman onnensa nojaan. Voi kysyä, eteneekö hallitus työllisyystoimissaan aikataulussa. Valtiosihteeri Martti Hetemäki piti arvostelua kohtuuttomana. Hän muistutti, että hallitus päätti jo budjettiriihessä työllisyyspaketista ja sen toimeenpano on meneillään: ”Ei nyt pitäisikään olla muuta valmiina.” [Timo Heinonen: Miinus 5 000!] Teollisuuden kilpailukyvyistä huolehtiminen on myös tärkeä osa työllisyyttä. Siksi tki-rahoitusta lisätään, teollisuuden sähkövero lasketaan EU:n minimitasolle ja kone- ja laiteinvestointien tuplapoistot mahdollistetaan.

Arvoisa puhemies! Ilmastotoimissa meillä on edessä kaksi vaihtoehtoa: vitkastelu tai määrätietoinen eteneminen. Sosiaalidemokraattiselle eduskuntaryhmälle valinta on selvä, sillä lasku vain kasvaa, jos ilmastonmuutoksen annetaan vastuuttomasti jatkua. Jos seuraukset tulevat, rikkaat pärjäävät kyllä aina mutta laskun maksajiksi joutuvat pienituloisimmat.

Ovatko ilmastotoimet ja työllisyys sitten ristiriidassa keskenään? Eivät ole, päinvastoin. Juuri nyt maailmalla pääomat hakeutuvat kohti hiilivapaita ratkaisuja ja investointeja. Meidän pitää tehdä valinta: joko pidämme kiinni fossiilitaloudesta ja näivetyimme sen mukana tai uudistamme kohti päästöttömyyttä ja luomme näin myös uutta työtä ja hyvinvointia. Antti Rinteen hallitus aloitti työn kunnianhimoisen tavoitteen eteen, jota pääministeri Marinin hallitus nyt jatkaa. Hallituksen suuri tehtävä on viedä Suomi hiilivapaaksi seuraavan 15 vuoden aikana ja tehdä se yhtä aikaa sosiaalisesti oikeudenmukaisesti ja työllisyydestä ja taloudesta huolehtien. [Sebastian Tynkkysen välihuuto] Tämä tehtävä ei ole helppo, mutta se on samalla suuri mahdollisuus luoda uutta työtä ja investointeja. Meillä on tästä tuore esimerkki: teräsyhtiö SSAB lupaa tuoda markkinoille fossiilitonta terästä jo runsaan viiden vuoden päästä. Tämä maailmanluokan innovaatio vähentää Suomen hiilidioksidipäästöjä jopa 7 prosentilla. Mikä olisikaan varmin tapa estää tämä suuri investointi? Se olisi juuri nyt perääntyminen päästötavoitteista. SSAB:n käyttämä tekniikka on ollut tiedossa ja olemassa jo 30-luvulta, mutta juuri kunnianhimoiset ilmastotavoitteet ovat edellytykset sille, että tämä tekniikka tulee kannattavaksi.

Suomen kilpailukyvyyn menestys onkin aina perustunut siihen, että olemme aina kulkeet eturintamassa. Vaikka Suomi tiukensi metsäteollisuuden ympäristönormeja 60- ja 70-luvuilla etulinjassa, ei metsäteollisuutemme näivettynyt vaan päinvastoin: osaltaan juuri edistyksellisen ympäristöajattelun lopputuloksena Suomessa on tänä päivänä maailman

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

kilpailukykyisin metsäteollisuus. Siksi Suomen on nytkin kuljettava eturintamassa synnyttämässä uusia korkean arvon työpaikkoja. Tässä jos missä ympäristö ja työ kättä lyö.

Ärade talman! Finland behöver förmåga att komma överens och att värna om samarbete. Det förutsätter förmåga till diskussion med konstruktiv och ömsesidig respekt. Ärade kolleger, vi arbetar gemensamt för fosterlandet — det är därför vi har valts till detta uppdrag.

Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee kykyä sopia ja vaalia yhteistyötä. Välillä asioista väännetään, mutta erimielisyyksistä huolimatta on tärkeää, että keskustelu on rakentavaa ja toisia kunnioittavaa. Tässä voimme ottaa tasavallan presidentti Niinistön ja puhemies Vanhasen neuvoista vaarin. Arvoiset kollegat, tehdään työtä yhteisen isänmaan eteen — siksihän meidät tänne on valittu. [Ben Zyskiewicz: Otetaan oppia opetusministeristä!]

14.21 Ville Tavio ps (ryhmäpuheenvuoro): Herra puhemies! Perussuomalaiset odottavat hallitukselta toimintaa. Julkisten menojen paisuminen, tuhlailun politiikka ja valtionvelan kasvattaminen ovat mahdoton yhtälö tilanteessa, jossa tehokkaita työllisyystoimia ei ole näköpiirissä. Velkaa otetaan aina vain lisää, valtion omaisuutta myydään ja verotusta kiristetään. Suunta on erittäin huolestuttava. Perussuomalaiset odottavat hallitukselta aidosti tehokkaita toimia työllisyyden parantamiseksi. Perussuomalaiset tarjoavat yhteistyön kättä suomalaisen työn ja yrittäjyyden kannalta tärkeiden uudistusten tekemiseen. Me tiedämme, että erimielisyyksistä huolimatta eduskunnan työssä täytyy puhalttaa yhteen hiileen. [Antti Kurvinen: Hyvin sanottu!]

Herra puhemies! Elämme aikaa, jolloin Suomi kohtaa länsimaissa ja globaalisti vaikuttavia aikamme ilmiöitä, ja olemme muutoksen edessä, halusimme sitä tai emme. Internet on tarjonnut ihmisille ennennäkemättömän tietomäärän, mutta samalla suhteellisuudentaju uhkaa hämärtyä. Valtamediassa klikkijournalismi ja ylimalkaisen tason kirjoittelu on syrjäyttänyt perinteisemmän, tutkivan laatujournalismin. Monilla toimittajilla tuntuu olevan haluja politisoitua pikemminkin kuin toimia neutraalina tiedonvälittäjänä.

Fanaattinen, tunteisiin vetoava aktivismi pyrkii raivaamaan itselleen virallisen totuuden asemaa. Elämme aikaa, jona ne, jotka hokevat jatkuvasti tieteellisyydestä, ovat usein itse kauimpana siitä. Pieni joukko aktiivista vihervasemmistoa pyrkii tekemään keskustelukulttuurista ahdasmielistä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin! — Vasemmalta: Ei ei ei! — Puhemies koputtaa] En kuitenkaan usko kaiken maailman pöyristymisen ja loukkaantumisen kulttuurin vievän voittoa.

Nyt on syytä nousta puolustamaan suomalaista sananvapautta. On oltu huolissaan viranomaisten maalittamisesta, mutta entä kun viranomaiset ja virastot ovat itse maalittamassa sosiaalisen median kautta kansalaisia, joiden mielipide poikkeaa viranomaisen mielipiteestä? On erikoista, että viranomaisen riveistä on noustu kirjoittelemaan siten, ettei aina tiedä enää, milloin kirjoitus on viranomaisen näkemys ja milloin politiikkaan yksityishenkilönä osallistuvan viranomaisen näkemys. Perussuomalaiset lähtevät siitä, että viranomaiset ovat olemassa kansalaisia varten, eikä toisin päin.

Herra puhemies! Euroopan unionissa valtapuolueet ovat ajaneet puoluekoneistointeen Eurooppaan monikulttuurisia yhteiskuntakokeiluja, joita tavalliset kansalaiset eivät halua. Monikulttuuriset yhteiskuntakokeilut heikentävät maiden talouksia ja turvallisuutta. Viime kädessä massamaahanmuuton politiikka voi horjuttaa kokonaisia kansakuntia väestömuutosprosesseilla ja kulttuurierojen lisääntymisen kautta. Perussuomalaiset aikovat jat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

kaa tolkun äänenä, ja olemme rohkeasti suomalaisten puolella jatkossakin. [Maria Guzenina: Puolan tiellä!] Suomessa on uskallettava puhua enemmän EU:sta. Kansalaisten tietoisuutta on lisättävä, vaikka Suomen lainsäädännöstä vastaava Bryssel tuntuisi kaukaiselta paikalta.

Brysselistä puheen ollen, tiedämme mikä on tilanne. Brysselin eliitti hävisi briteille. EU ei kovasta yrityksestä huolimatta saanut brittejä perumaan kansanäänestyksensä tulosta, vaan brexit toteutui. Paniikki on ollut eliitin keskuudessa ilmeinen. Jopa Ylen pölyttyneet kirjeenvaihtajat on täytynyt hälyttää uutisoimaan EU-myönteisiä juttujaan suomalaisille. Suomen tv-lähetyksiin kutsuttiin tietysti brexitiä kommentoimaan erittäin EU-mielisiä poliitikkoja ja asiantuntijoita. Valtamedia pelottelee kansaa Suomen riippuvuudella EU:sta. Samalla EU hamuaa itselleen aina vain lisää valtaa, eikä Suomen etu Brysselin vaakakupissa paljoa paina. Isossa-Britanniassa tapahtunut itsenäisyyden palauttaminen on aikakautemme merkittävimpiä tapahtumia. Brexitistä on lisäksi syytä muistaa, että vallanvaihdos tapahtui Britanniassa rauhanomaisesti ja demokraattisesti äänestämällä. Siksi myös meidän on syytä kiinnittää Suomessa huomiota siihen, että kansan tulee voida äänestämällä vaikuttaa maansa tulevaisuuteen. Tämä on demokratian haaste, jonka toivon kaikkien puolueiden ottavan vakavasti. Suomalaiset tahtovat hillitä EU-liittovaltion ja Brysselin eliitin valtapyrkimyksiä. Brexit olkoon varoituksena Suomen EU-mieliselle eliitille. Jos luovuttatte lisää valtaa EU:lle, myös Suomessa saattaa vielä nousta halu ottaa itsenäisyytemme takaisin.

14.26 Kai Mykkänen kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Kello käy, eikä avauksia näy — hallituksen on nyt siirryttävä työllisyyspolitiikassa sanoista tekoihin.” Pääministeri voi pitää tätä värittyneenä huudahduksena, mutta se olikin keskustan Suomenmaan pääkirjoituksen otsikko tammikuun viimeisenä päivänä. Siinä rehellinen tulkinta kysymykseen, ovatko ne todelliset työllisyystoimet jo ihan putkessa vai aivan levällään.

Tänä keväänä hallituksen on todella käännettävä suuntaansa tai erottava. Kysymys ei ole enää siitä, miltä osin hallitusohjelma jää toteutumatta. Kyse on siitä, että nykymenolla hallitus tekee enemmän päätöksiä, jotka vähentävät työpaikkoja, kuin niitä, jotka lisäävät työpaikkoja.

Me tarvitsemme perhevapaaudistuksen. Me tarvitsemme ikäihmisille tuhansia hoitajia lisää. Yhtä selvää on, että tällaiset uudistukset huutavat rinnalleen aktiivisen työvoiman määrää lisääviä päätöksiä, vaikeitakin sellaisia. Edellisten kolmen vuoden aikana työssäkäyviä saatiin 120 000 lisää. Rinteen hallituksen päätökset taas vähentävät työssäolevien määrää tuhansilla, sen me tiedämme, ja sama pätee valitettavasti myös Marinin hallituksen tänä talvena toistaiseksi julkistamien ehdotusten nettomäärään. Näin ei voi kyllä jatkua.

Työllisyystoimia odotellessa valtiovarainministeriö valmistautuu vuosittaisen velanoton moninkertaistumiseen vuoteen 2023 mennessä. Valtiovarainministeri Kulmuni, te sanoitte viime torstaina, että niin sanotut kertaluontoiset 3 miljardin euron menolisäykset päättyvät vuonna 2022. Uskotteko te nyt ihan oikeasti, että esimerkiksi kertaluonteisilla rahoilla palkatut tuhat opettajaa irtisanotaan tämän vaalikauden lopulla? [Sebastian Tynkkynen: Hyvä kysymys!] Ei niin pidä tehdä, ettekä te tule niin tekemäänkään. Te vain pyörrätte puheenne ja kaivatte rahat ottamalla vielä lisää velkaa tai korottamalla vielä lisää veroja. [Paavo Arhinmäki: Kokoomusko vastustaa opettajien määrän lisäämistä?]

Tähän loukkuun teidän, valtiovarainministeri Kulmuni ja edustaja Arhinmäki, ei olisi ollut mikään pakko mennä. Olisitte voineet valita kokoomuksen vaihtoehtobudjetin linjan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

Se olisi toki tarkoittanut koviakin työllisyystoimia, mutta se olisi tarkoittanut kymmenien-tuhansien työttömien nousua omille jaloilleen ja sitä, että te olisitte voineet palkata ne kii-reesti kaivatut tuhat opettajaa rehellisesti pysyvillä menolisäyksillä kertaluonteisen kikkai-lun sijaan. Onneksi se meidän vaihtoehtomme on edelleen täydessä terässä ja ilmaiseksi tarjolla. Ottakaa vaihtoehtobudjettimme, ja auttakaaamme yhdessä kymmenettuhannet suo-malaiset palkkatöihin. Vähennetään köyhyyttä auttamalla suomalaisia seisomaan omilla jaloillaan tulonsiirtojen sijaan. Silloin myös kouluihin, vanhustenhoivaan ja eläkkeisiin riittää rahaa niin nyt kuin kymmenen vuoden päästä.

Hyvä hallitus, minuahan te ette usko, mutta uskokaa riippumattomia asiantuntijoita. Professoreista koostuva talouspolitiikan arviointineuvosto julkaisi juuri vuosiraporttinsa. Arviointineuvoston mukaan työpaikkoja lisäävät päätökset olisi kannattanut tehdä ensin. Neuvoston mukaan hallituksen tulevaisuusinvestointien pakettia voidaan pitää harhaan-johtavasti nimettynä, koska sen sisältö ei muistuta investointeja. Neuvoston mukaan on epätodennäköistä, että 75 prosentin työllisyystavoite saavutettaisiin ilman työmarkkinoi-den rakenteiden uudistamista. Tai jos ruotsalainen taloustieteilijä on suomalaista viisaampi, kuunnelkaa professori Lars Calmforsin sanoja: ”Voi olla houkuttelevaa ottaa lisää val-tionvelkaa nyt, kun korkotaso on lähellä nollaa. Mutta kun korot alkavat nousta, Suomen velkasuhde kasvaa sellaiselle tasolle, josta useat euroalueen maat kärsivät eurokriisin aika-na.”

Arvoisa puhemies! Lyhyellä tähtämellä suomalaisten hyvinvointi on kiinni työllisyys-destä ja talouskasvusta. Siitä olemme yhtä mieltä. Silloin kun ne pidetään kunnossa, seuraa palkankorotuksia ja palveluiden parannusta. Jos taas talous laiminlyödään, seuraa vaikeuk-sia suomalaisten arkeen. Päätösten seuraukset tosin tупpaavat tulemaan viiveellä — niin ne myönteiset kuin nyt tehtävät kielteisetkin.

Pidemmällä sihdillä keskeinen kysymys on, että löydämme turvallisen polun vähäpääs-töiseen yhteiskuntaan. Edelläkävijänä Suomi on voittaja, kun voimme myydä esimerkiksi täällä Helsingissä kehitettäviä lämmitysratkaisuja vaikkapa Torontoon ja Pekingiin. Mo-nistamisesta syntyvä Suomen kädenjälki voi olla moninkertainen meidän suhteelliseen hii-lijalanjälkeemme verrattuna. Päästöjä on vähennettävä niin, että talous kasvaa eikä suoma-laisten elämä hankaloidu. Meiltä poliitikoilta kaivataan nyt ennen kaikkea turvallisuuden-tunnetta niille ihmisille, jotka pelkäävät, että ilmastopolitiikka tarkoittaa heille ongelmia.

Lämmitys on Suomen suurin päästölähde. Syylistämisen sijaan voimme auttaa taloyh-tiöitä ja öljylämmittäjiä pääsemään eroon nousevista lämpölaskuista ja samalla päästöistä. Ehkä hallituksen ilmastorahasto kannattaisi suunnata ensisijaisesti kotitalouksien ilmasto-remontteihin.

Arvoisa hallitus, entinen keskustan pääministeri Esko Aho lähetti teille viime viikolla vielä viisaat terveiset: ”Ei uudistus tarkoita rahan jakamista tai etuuksien antamista.” Il-mastotoimien tehokkuutta mitataan päästöjen vähenemisellä, ei käytetyllä rahalla. Riittä-vän koulutuksen takaaminen jokaiselle, josta, pääministeri, puhuitte, mitataan putoamassa olevien vetämisellä takaisin, ei pelkillä yhteiskunnan kustantamilla oppimateriaaleilla. Osoittakaa tänä keväänä toimillanne, että sekä asiantuntijat että me oppositiossa pelkääm-me aivan turhaan. Pelkillä puheilla ja velkarahaa jakamalla te ette kylläkään enää suoma-laisia auta — nyt tarvitaan aitoja uudistuksia.

14.32 Antti Kurvinen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Elämme ai-kaa, joka vie myös meitä suomalaisia erilleen. Liian vähän puhutaan kaikesta siitä, mikä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

meitä yhdistää. Usein tuntuu, että marsalkka Mannerheimin viisaat sanat ovat unohtuneet: ”Eripuraisuus omissa riveissä iskee tuhoisammin kuin vihollisen miekka.” Suomi on yhteinen. Ratkaistavat asiat ovat yhteisiä. Tärkeintä: tulevaisuutemme on yhteinen. Moni asia tässä maassa on paremmin kuin muualla, jopa parhaiten maailmassa. [Sebastian Tynkkysen välihuuto] Suomalainen hyvä peruskoulusta alkaen on saavutettu yhdessä. Huomisen Suomea kuitenkin koettelevat isot muuttajat, jotka tuntuvat jo nyt: meillä on vauvapula, muutto kaupunkeihin kiihtyy, suomalaiset harmaantuvat. Kaikella tällä on vaikutuksia, jotka koskettavat jokaista meistä ja koko maata. Hallitsemattomana muutos rikkoo suomalaista hyvää. Hallittuna se on mahdollisuus, kunhan rohkenemme tehdä asioita uudella tavalla. Vaikka mitä sanotaan, kyllä Suomella — päästä päähän ja laidasta laitaan — on toivoa.

Puhemies! Viime viikolla päätettiin useammasta tulevaisuuden rakennuspuusta — sanon rakennuspuusta, koska puu on kestävä suomalainen rakennusmateriaali. Ilmassa on nyt suomalaista arkijärkeä. Päästöjä vähennetään oikealla ja oikeudenmukaisella tavalla. Pelottelijoitahan riittää, mutta me keskustassa tähdennämme sitä, miten valtava mahdollisuus Suomelle on siirtyminen saastuttavien fossiilisten polttoaineiden käytöstä puhtaaseen bio- ja kiertotalouteen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Entäs turve?] Pörssiyhtiö SSAB:n ilmoitus Raahan terästehtaan muuttamisesta päästöttömäksi osoittaa tätä uutta toivon suuntaa muullekin teollisuudelle. Ilmastorahasto ja teollisuuden sähköveron alennus EU:n salilimaan minimiin ovat ratkaisuja, joilla edesautetaan isoa käännettä. Ihmisten arjen kannalta tässä käänteessä tärkeintä ovat uudet työpaikat. Niiden myötä toivoa on myös niillä kotiseuduilla, joista väki on vähentynyt ja joista jotkut tietäjät ovat sammuttamassa kaikki valot. Jokainen työpaikka lisää on kotiinpäin. Keskusta pitää kaikissa oloissa kiinni siitä, että yhdessä sovitut tavoitteet 60 000 työpaikasta ja talouden tasapainottamisesta saavutetaan. Vain tällä tavalla kaikki nykyinen hyvä on myös huomisen hyvää.

Herra puhemies! Monen asian on muututtava, jos Suomi aikoo pärjätä yhä sykkärisemässä maailmassa. Uudistusten lopputulema ei saa kuitenkaan olla eriarvoistunut Suomi, saati sellainen luokkayhteiskunta, jossa toiset elävät yltäkyläisyydessä aitojen takana ja toiset kodittomana kadulla. [Jussi Halla-aho: Juuri sinne ollaan menossa!] Uudistamalla on parannettava asioita.

Perhevapaauudistus on juuri tällainen parannus, sellaisen Suomen tekemistä, jossa lapset ovat tervetulleita kaikkiin elämäntilanteisiin, [Vilhelm Junnila: Kuka muistaisi äitejä!] jossa lapsen kanssa selviää arjessa ja jossa apua saa tarvittaessa. Tasa-arvo lisääntyy, ja perheillä on myös tulevaisuudessa valinnan mahdollisuus ja valinnan vapaus lastenhoidossa — vapaus valita myös kotihoito. Kun hallitus myös vahvistaa esiopetusta, peruskoulun ensimmäisiä luokkia ja opettajien työn tukemista, olemme jo pitkällä lapsi- ja perhemyönteisen Suomen rakentamisessa.

Suomi on pärjännyt ja pärjää jatkossakin vain sivistyksellä ja osaamisella. Jokaiselle nuorelle on taattava oppioikeus 18 vuoteen asti. Keskustan mielestä Suomeen tarvitaan toisen asteen lähikoulu. Nuorten mahdollisuuksia opiskella lähellä kotejaan parantaisi se, että ammattikouluissa opiskelevat voisivat suorittaa yleissivistävät opintonsa lukiossa ja päinvastoin.

Arvoisa puhemies! Tasavallan presidentti sanoi valtiopäivien avajaisissa viime viikolla, että huomiseen on aihetta luottaa. Vaikka ratkaistavaa on paljon, tähän luottamukseen on helppo yhtyä. Keskusta katsoo, että kaiken politiikan on lisättävä luottoa tulevaisuuteen ja toivoa paremmasta. Jätämme muille vallalla olevan ahdistuksen, pessimismin, pelottelun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

ja uhkakuvien politiikan. Keskusta on käytännönläheisten ratkaisujen ja toivon valoisampi vaihtoehto. [Naurua]

Yksi asia on satavarmaa: mitä enemmän pystymme sopimaan asioista, sitä paremmin pärjäämme. Varsinkin ulko- ja turvallisuuspolitiikassa on vaalittava yhteisymmärrystä. Suomella ei koskaan ole pienenä kansakuntana varaa Jenkkilän meininkiin, jossa ei edes kätellä ja toisen puheet revitään. Meidät kansanedustajat on valittu myös näillä vuoden 2020 valtiopäivillä hoitamaan ihmisten asioita yhteistyöllä.

14.38 Emma Kari vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Me aloitamme nyt uutta vuosikymmentä, ja siksi on syytä katsoa yhdessä eteenpäin. Mutta miten puhua tulevaisuudesta keskellä vauvakatoa? Me tiedämme, että moni toivoo tässä maassa lasta mutta ei uskalla tai voi tätä toivetta toteuttaa. Jotkut pelkäävät, että rahat eivät riitä. Toiset huolehtivat, ettei ura kestä vanhenpainvapaista. Monella epävarmuus maapallon tulevaisuudesta saa kysymään: uskaltaako tähän maailmaan enää tehdä lasta? Meidän tehtävämme tässä salissa ei ole käskeä naisia synnyttämään uusia veronmaksajia isänmaan takia. Meidän tehtävämme on rakentaa maata, jossa tulevaisuuteen voi luottaa. Meidän tehtävämme on tehdä politiikkaa, joka luo toivoa.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Maa, joka nojaa tulevaisuuteen, uskoo koulutukseen. Siellä pienimmät eivät jää jalkoihin. Hyvinvoivassa Suomessa lapset kuitenkin eriarvoistuvat, koulutuserot kasvavat ja pahoinvointi kasaantuu. Jos me haluamme tähän muutosta, meidän on annettava tukea kaikille opintien askelille. Varhaiskasvatuksessa muurataan koko elämän oppimisen kivijalka. Siksi jo ensi elokuusta alkaen me palautamme jokaiselle lapselle tasa-arvoisen oikeuden varhaiskasvatukseen ja pienennämme ryhmäkokoja. Me palkkaamme lisää opettajia ja panostamme koulutuksen tasa-arvoon. Koulutusleikkauksia perutaan, rikottua korjataan. [Petteri Orpon välihuuto] Oppivelvollisuuden jatkamisen lisäksi vihreät kannattavat esiopetuksen muuttamista kaksivuotiseksi ja askeleita kohti maksutonta varhaiskasvatusta, sillä tulevaisuuteen uskovassa maassa koulutus ei ole maksullista, ei varsinkaan kaikkein pienimmille.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Samalla kun me pidämme entistä parempaa huolta heistä, jotka ovat tämän maan rakentaneet, meidän on nostettava niitä, jotka tulevat huolehtimaan meistä. Suomessa yli 100 000 lasta elää köyhyydessä. Köyhyys vaikuttaa lapseen vakavalla tavalla. Se sulkee lasten edestä ovia, jotka ovat muille auki, ja se vie vanhemmilta voimat. Siksi me parannamme pienituloisten lapsiperheiden toimeentuloa. Me nostamme opintotuen huoltajakorotusta ja lapsilisän yksinhuoltajakorotusta ja lisäksi teemme korotuksia lapsilisiin. Vihreille on selvää, että näin rikkaassa maassa ainoa oikea tavoite on poistaa lapsiperheköyhyys kokonaan.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Tämä on maa, jossa pienen lapsen äiti voi olla pääministeri. Se on asia, josta me saamme kiittää kaikkia niitä, jotka ovat ennen meitä tehneet työtä tässä salissa tasa-arvon puolesta. Naisten on voitava luottaa siihen, ettei vauvahaave tarkoita urasta luopumista. Siksi tämä hallitus tekee sen, missä on aikaisemmin epäonnistuttu. Me uudistamme perhevapaat niin, että perheiden tasa-arvo ja vapaiden joustavuus lisääntyvät. [Perussuomalaisten ryhmästä: Äidin asema heikkenee!] Vihreät haluavat, ettei lapsihaave maksa äidille uraa ja että isille annetaan tasa-arvoinen oikeus luoda se ainutlaatuinen suhde omaan lapseen.

Arvoisa puhemies, ärade talman! 2020-luvulla tulevaisuuteen liittyvä epävarmuus ei johdu enää vain koulutuksesta, rahasta tai urasta. Yhä useampi on huolissaan planeettam-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

me tulevaisuudesta. Siksi tämä hallitus rakentaa polun hiilineutraaliin Suomeen ja tekee Suomesta maailman ensimmäistä fossiilitonta hyvinvointivaltiota. Tämä tarkoittaa 35 miljoonan hiilitonnin vähennyksiä. Nykyisillä toimilla tästä katetaan 16 miljoonaa tonnia. Meillä on edessämme 19 miljoonan hiilitonnin edestä töitä. [Sari Sarkomaa: Kello käy, eikä uudistuksia näy!] Meille on selvää, että jos päästöjä ei vähennetä tarpeeksi jollain sektorilla, on toisaalla tehtävä enemmän. Jos esimerkiksi liikenteen päästöt eivät vähene tarpeeksi, vähennetään enemmän teollisuudesta. Jos turpeesta ei luovuta, on esimerkiksi maataloudessa tehtävä sitäkin enemmän. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kuuleeko keskustasta? — Ben Zyskowitz: Tämmöisiä ystäviä teillä on!]

Arvoisa puhemies, ärade talman! Ilmastokriisin rinnalla luonnon monimuotoisuus hupeene ennennäkemätöntä vauhtia. Tämä ei tapahdu vain Amazonissa tai Australian palavissa metsissä; Suomen luontotyypeistä lähes puolet on uhanalaisia. Siksi me olemme nostaneet luonnonsuojelun rahoitusta historiallisen paljon. Ympäristöministeri Mikkosen johdolla suojellaan nyt enemmän luontoa kuin koskaan, sillä me emme väistä vastuuta. Emmekä me suojele luontoa itseämme varten, me teemme sen niiden takia, jotka ovat täällä vielä meidän jälkeemme. Heitä varten me puolustamme aapasoi, aarniometsiä ja vapaita koskia. Heitä varten me puolustamme mehiläisiä, järvilohia, punasotkia ja Saimaan kuutteja. Tämä maa on kaunis ja ihmeellinen paikka, ja kuten vihreässä eduskuntaryhmässä on jo todettu, tämä on maa, jossa toive omasta lapsesta kannattaa yrittää toteuttaa.

14.44 Paavo Arhinmäki vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Epäoikeudenmukainen ja nöyryyttävä aktiivimalli on peruttu. Pienimpiä eläkkeitä ja perusturvaa on korotettu, tasa-arvoinen oikeus varhaiskasvatukseen on palautettu kaikille lapsille ja päivähoiton ryhmäkokoja on pienennetty, koulutukseen ja osaamiseen on panostettu lisää resursseja. [Timo Heinonen: Avustajamäärää on nostettu!] Merkittäviä ja tärkeitä parannuksia tavallisten suomalaisten elämään. Aika hyvin hallitukselta, josta väitetään, ettei se ole saanut mitään aikaan. [Välihuutoja] Tämä hallitus pystyy toteuttamaan uudistuksia. Me emme sadistisesti halua tehdä vain vaikeita päätöksiä, vaan haluamme tehdä uudistuksia, joita on jo vuosia tai vuosikymmeniä toivottu ja odotettu. Sellaisia, joita aiemmat hallitukset eivät ole saaneet aikaiseksi, vaikka niiden tärkeyttä on tässä salissa jokaiselta laidalta korostettu.

Arvoisa puhemies! Tasa-arvoinen perhevapaaudistus on ollut monen puolueen tavoite jo vuosikymmeniä. Nyt kun vasemmistoliittolainen sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen pääsi ohjaamaan uudistuksen valmistelua, on löydetty ja neuvoteltu yhteinen malli. Tasa-arvoinen perhevapaaudistus tukee kaikenlaisia perheitä ja lisää yhdenvertaisuutta sekä kotona että työelämässä. Se joustaa perheiden erilaisissa tilanteissa ja parantaa perheiden toimeentuloa. Tuleva uudistus on maailmanlaajuisestikin edistyksellinen ja saanut siksi laajaa kansainvälistä huomiota. Ja jatkossakin äitejä kutsutaan äideiksi ja isiä isiksi. Jopa tähän aikaan harvinaisen pöyhöpopulistinen keskustelu asiasta voidaan lopettaa.

Arvoisa puhemies! Myös sosiaaliturvauudistus on käynnistetty. Jo pitkään on ollut suuri tarve uudistaa pirstaleinen ja joustamaton suomalainen sosiaaliturvajärjestelmä. Byrokratia- ja köyhyysloukkuja täytyy purkaa ja niiden tilalle rakentaa kannustava ja mahdollistava järjestelmä.

Viimein lakiin kirjataan vanhuspalveluiden 0,7:n hoitajamitoitus. Kun vanhuspalveluiden skandaalit ravistelivat Suomea vuosi sitten, kaikki eduskuntapuolueet kannattivat sitovaa 0,7:n hoitajamitoitusta — paitsi kokoomus. Ihmiset äänestivät muutosta vanhuspalveluihin ja nyt sen myös saavat. [Perussuomalaisten ryhmästä: Missä rahat?]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

Suuri maksuhäiriömerkinnän saaneiden ja ylivelkaantuneiden määrä on huomioitu hallitusohjelmassa. Nyt hallitukselta odotetaan esityksiä myös heidän asemansa parantamiseksi.

Arvoisa puhemies! Suomi sai Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitealta langettavan päätöksen subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisesta. Tässäkin asiassa hallitus toimi ripeästi. Opetusministeri Li Anderssonin esittelystä me eduskunnassa olemme hyväksyneet lain kaikille lapsille tasa-arvoisen päivähoito-oikeuden palauttamisesta, jo ennen Suomen saamaa huomautusta.

Vielä tänä vuonna eduskuntaan tulevat myös lait oppivelvollisuuden pidentämisestä 18 ikävuoteen. Oppivelvollisuuden pidentäminen on todella suuri koulutuspoliittinen uudistus, merkittävä tasa-arvoteko. Vain perusasteen koulutuksen saaneilla on yhä vähemmän työpaikkoja ja mahdollisuuksia yhteiskunnassamme. Siksi jokaiselle nuorelle pitää pyrkiä takaamaan vähintään toisen asteen tutkinto. Samalla vastaamme myönteisesti nuoriso- ja opiskelijajärjestöjen viime kaudella keräämään kansalaisaloitteeseen maksuttomasta toisen asteen koulutuksesta.

Arvoisa puhemies! Työllisyys on parantunut koko hallituskauden ajan, mutta vielä on matkaa 75 prosentin työllisyystavoitteeseen. [Timo Heinonen: 80 000!] Jokainen prosenttiyksikkö on edellistä vaikeampi saavuttaa. Jos haluamme kestävää työllisyyden parantamista, ovat panostukset osaamiseen ja hyvinvointiin keskeisiä. Työllisyyttä pitää parantaa auttamalla ja tukemalla, ei leikkaamalla.

Suomen yhteiskuntarakennetta pitää uudistaa vastaamaan ilmastonmuutokseen. Meillä on rohkea mutta samalla välttämätön tavoite Suomesta hiilineutraalina maana vuonna 2035. Siksi ilmastotoimien pitää olla kunnianhimoisia mutta samalla niissä tulee huomioida sosiaalinen ja alueellinen tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus. Pienituloisia ei laiteta ilmastotoimien maksajiksi, eikä kukaan tule joutumaan kohtuuttomaan tilanteeseen. Tärkeitä askelia ovat ilmastorahaston perustaminen, energiaverotuksen uudistaminen sekä linjaukset niin päästöjen sektorikohtaisista vähennyksistä kuin hiilinielujen vahvistamisesta. Työ ilmastokriisin torjumiseksi on tehdyillä päätöksillä vasta alkanut. Uusia toimia tarvitaan muun muassa turpeen osalta. Tälle työlle annamme täyden tukemme.

14.50 Anders Adlercreutz r (ryhmäpuheenvuoro): [Jukka Gustafsson: Hallitusryhmillä on parhaat puheet. Luulen, että jatkuu!] — Kiitos luottamuksesta, edustaja Gustafsson!

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on ollut vallassa kahdeksan kuukautta, ja monia asioita on pantu alulle. EU-puheenjohtajuus on siirretty Kroatialle menestyksekkään puheenjohtajakauden jälkeen. Suomi on taas maa, joka tuo asioita EU:n agendalle. Suomi ei äänestä tyhjää vaan kertoo linjansa. Suomi on taas EU:n ytimessä. Se on hyvä, koska EU — nyt enemmän kuin koskaan — tarvitsee niitä, jotka puolustavat oikeusvaltioperiaatetta, demokratiaa ja ihmisoikeuksia ja jotka haluavat kehittää EU:ta ja parantaa sen sisämarkkinoiden toimintaa.

Kilpailukyky on elintärkeää Suomen kaltaiselle pienelle maalle. Meidän on pyrittävä olemaan vähän nopeampia, vähän ketterämpiä, avoimempia ja osaavampia kuin muut. Meidän tulee pystyä hyödyntämään voimavarojamme muita paremmin.

Ärade talman! Efter åtta månader har många saker kört igång som i det långa loppet stärker oss. Vi satsar igen på utbildning från ung till gammal. Alla har igen rätt till samma småbarnsfostran. Det känns kanske som en självklarhet, men historien visar att det inte är det.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

Våra lärare får mer resurser på alla stadier och universiteten kan igen se litet ljusare på framtiden. Ett folk som kan och som satsar på utbildning och kunnsande har en ljusare framtid.

I Nyland lider en tredjedel av företagen av brist på arbetskraft. I Österbotten säger hälften av företagen samma sak. Det här kan vi inte mera blunda för. SFP har sagt det länge, att vår ekonomi behöver arbetsrelaterad invandring. Vi är nöjda att regeringen stärker arbetskraftsinvandringen. Arbetslovsprocesserna för utländsk arbetskraft kommer att ses över. Ett arbetstillstånd ska inte ta mera än en månad att få. Och när vi väl lyckats locka hit en ungdom ska hen få stanna kvar efter avlagd examen. Det känns kanske som en självklarhet, men vi vet att det i dag inte är det.

Arvoisa puhemies! Mitä yhdenvertaisuus on, ja miksi se vahvistaa Suomen kilpailukykyä? Emme ole kilpailukykyisiä, jos ylläpidämme sellaisia rakenteita, jotka estävät meitä suomalaisia löytämästä paikkaamme yhteiskunnassa, ja jos luomme sellaisia odotusarvoja, joiden takia emme hyödynnä voimavarojamme parhaalla mahdollisella tavalla. Tasa-arvossa on kyse kilpailukykyvystä.

Arvoisa puhemies! Siksi perhevapaat uudistetaan. Uudistus on selvä parannus mittaustavasta riippumatta. Isien osuutta vapaista pidennetään, ja niistä tulee itse asiassa Pohjoismaiden pisimpiä. Valitettavasti suomalaiset isät käyttävät tätä mahdollisuutta huonosti. Pystymme parempaan. Erilaiset perheet tulevat huomaamaan, että me yhteiskuntana huomioimme myös heidät, että myös he ovat vanhempia, jotka otetaan huomioon ja joita kunnioitetaan.

Työllisyysasteen nostaminen on tärkein tehtävämme, ja aivan kuten hallitusohjelmassa sanotaan, mitään keinoja ei suljeta tarkastelun ulkopuolelle.

Arvoisa puhemies! Ruotsalaiselle eduskuntaryhmälle on todella tärkeää, että hallitus pystyy päättämään keinoista 30 000 uuden työpaikan luomiseksi elokuun budjettiriihen yhteydessä. RKP odottaa paljon työllisyyden parantamiseksi tehtäviltä kuntakokeiluilta. Alueilla, joilla työvoiman kysyntä on suurta, tulisi myös voida kokeilla työvoiman tarveharkinnasta luopumista.

Konservatiivinen oppositio tekee mielellään identiteettipolitiikkaa: me ja ne muut, uhkakuvia, vääristelyjä, muunneltuja totuuksia. [Sebastian Tynkkynen: Mites se hen-sana?] Ilmastopolitiikka ei ole uhka. Ilmastomuutos on uhka, mutta sen vastainen toiminta on meidän kaikkien etu, ja se on myös Suomen elinkeinoelämän etu. Oppositio saattaa epäillä tätä, mutta siinä tapauksessa se elää menneisyydessä.

Ärade talman! Vårt näringsliv vill ha en tydlig karta, en klar vision. Vårt ansvar är att rita upp den och att ta fram de åtgärder som behövs. När vi sänker elskatten till EU:s miniminivå gör vi både vårt näringsliv och klimatet en tjänst. Vi gör någonting som ingen regering tidigare gjort.

För oss i SFP är det viktigt att våra äldre har en värdig ålderdom. Därför är regeringens beslut om bindande vårdardimensionering på 0,7 vårdare per äldre i dygnetruntvård helt rätt. Det handlar om att prioritera, och vi prioriterar en bättre äldreomsorg.

Arvoisa puhemies! Konservatiivinen oppositio valittaa siitä, että suuri osa rahoista hoitajamitoitukseen otetaan sosiaali- ja terveydenhuollosta. Oppositio valittaisi varmasti myös, jos ottaisimme ne vaikka teiden kunnossapidosta. Oppositio valittaisi, jos lainaisimme ra-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

hat. Jos te ette halua mitoitusta, tunnustakaa se, mutta älkää kritisoiko vastuuntuntoista ratkaisua siitä, että se on vastuuntuntoinen.

Kahdeksassa kuukaudessa suuria asioita on pantu alulle. Meidän kaikkien vastuulla on hyvän hallitusohjelmamme toteuttaminen kaikilta osin.

Ärade talman! Tärningen är kastad.

14.56 Sari Essayah kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näiden valtiopäivien aikana hallitukselta odotetaan oikeita toimia, jos se aikoo saavuttaa ohjelmassaan asetetut tavoitteensa. Työryhmien ja tiekarttojen piirtelyn aika on ohi. Nyt tarvitaan päätöksiä, joilla rakennetaan 2020-luvun haasteisiin valmista Suomea.

Alku ei vaikuta järin lupaavalta. Esimerkiksi hallituksen julkistama hiilineutraaliustiekartta sisältää toistaiseksi varsin niukasti konkretiaa. Sentään yksi selkeä ja hyvä päätös saatiin aikaiseksi eli teollisuuden sähköveron lasku EU:n minimiin. Kristillisdemokraatit esittävät, että hallituksen tulisi samassa yhteydessä pohtia sähköveron alueellista porrastamista kuluttaja-asiakkaille Ruotsin mallin mukaisesti. Muutoinkin on koko ajan uhkana, että haja-asutusalueiden asukkaat joutuvat asumisessa, liikenteessä ja yrittämisessä hallituksen päästövähennystalkoiden maksumiehiksi.

Hallitus koko lailla sivuutti sen keskeisen haasteen, että energiantensiivisen teollisuuden ja liikenteen hiilipäästöjen vähentäminen tulee vaatimaan merkittävää lisäpanostusta energiantuotantoon. Uusiutuvan energian tuotantovaje uhkaa, kun meillä samanaikaisesti oikeuslaitos linjaa, että bioenergiaa tuottavia uusia sellulaitoksia ei saa rakentaa eikä edes tuulipuistoa Kainuuseen pystytää susien elinpiirin suojelemiseksi. [Antero Laukkanen: Voi hyvänen aika!] Susien vai ihmistenkö ehdoilla meinataan rakentaa maakuntien tulevaisuutta Suomessa?

Entä sitten ratkaisut väestöpolitiikkaan? Perhevapaauudistus ja vanhuspalvelulain hoitajamitoitus ovat molemmat tarpeellisia vauvapulasta kärsivässä, ikääntyvässä Suomessa. Hyvä myös, ettei kotihoidon tukeen koskettu. Mallien rahoitus tuntuu vain olevan epäselvää, ja kustannusten kattaminen aiotaan kipata seuraavan hallituksen huoleksi. Paremman perhepolitiikan lisäksi tarvitsemme yhteiskunnallista asennemuutosta lapsikadon pienentämiseksi. Puheet siitä, että lapset ovat esteenä työelämän tasa-arvon toteutumiselle ja että lapsettomuus olisi ilmastoteko, pitää lopettaa. Pidetään isät ja äidit myös lakitekstissä mukana.

Väestöpolitiikka on talouspolitiikan kovaa ydintä, sillä kestävyysvaje suurenee syntyvyyden laskiessa ja ikäsidonnaisten menojen kasvaessa. Tarvitsemme toki työperäistä maahanmuuttoa, mutta maahan muuttaneiden työllisyysasteen kokonaisuudessaan tulee ylittää 60 prosenttia ennen kuin sillä on positiivista vaikutusta kestävyysvajeen kannalta, kuten Työpoliittinen aikakauskirja tuoreissa laskelmissaan osoittaa. Sosiaalidemokraattien johtamat hallitukset Ruotsissa ja Tanskassa ovat uskaltaneet muokata sosiaaliturvaansa passivoivasta kannustavaksi. Kristillisdemokraatit esittävät, että osana sosiaaliturvan uudistusta Suomessakin on otettava käyttöön kielikoe, joka kannustaa parantamaan kielitaitoa osana työmarkkinavalmiuksia.

Yksi keskeisimpiä uudistuksia, joilla voitaisiin parantaa julkisen talouden kestävyyttä, on aidosti toimiva sote-uudistus ilman poliittisia kytkykauppoja tehottomiin maakuntarakenteisiin. Kuntaliitto varoittaa, että kuntatalouden tila on tällä hetkellä erittäin vaikea. Kilpailukyky sopimukseen liittyvät kustannushyödyt on syöty pois, ja kustannukset kasva-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

vat tällä hetkellä keskimääräistä nopeammin. Lukuisat kunnat joutuvat tänäkin vuonna nostamaan veroprosenttiaan, mikä entisestään heikentää talouskasvua ja pienituloisten ihmisten mahdollisuutta selvitä arjessaan.

Arvoisa puhemies! Tärkeintä olisi kuitenkin saada työllisyystoimet vauhtiin. Sen sijaan pääministeri Marin ilmoitti haastattelutunnillaan, että vaikean työmarkkinatilanteen takia hallitus tekee hankalat päätökset kesän tienoilla eikä kevään kehysriihessä, kuten odoteltiin. [Oikealta: Uskomatonta!] Tämä on vaarallista ajanpeluuta, sillä hallitus on jo lisännyt pysyviä kustannuksia samoin kuin velkaa ennen kuin tuloista on tietoaakaan. Ei ihme, että talouspolitiikan arviointineuvosto antoi hyvin selkeäsanaisen varoituksen hallituksen talouspolitiikan suunnasta kuten lukuisat tahot jo aiemmin.

Hallituksen 75 prosentin työllisyystavoite ei tule välttämättä riittämään julkisen talouden tasapainottamiseen, vaan työllisyyttä pitäisi vahvistaa vielä enemmän. Edes olemassa olevia työpaikkoja ei pitäisi ottaa itsestäänselvyytenä. Suomen Yrittäjien tänään julkaisema pk-yritysbarometri kertoo, että seuraavan kahden vuoden aikana noin 12 prosenttia yrityksistä suunnittelee toteuttavansa omistajanvaihdon ja seuraavan kymmenen vuoden aikana vajaat 40 prosenttia yrityksistä. Epäonnistunut omistajanvaihdos eläköitymisen tai yrityskaupan takia voi haaskata osaamista ja tuhansia työpaikkoja. Kristillisdemokraatit patistavat hallitusta luomaan pysyvän valtakunnallisen järjestelmän, joka turvaa yrittäjien omistajaohjauspalvelut ympäri maata.

Arvoisa puhemies! Nykyiset hallituspuolueet tuntuvat jo asemoituvan seuraavan vaalikauden oppositioasemaan. Ensin hallitusasemassa lisätään surutta pysyviä kustannuksia ja samalla ajetaan maamme talous ja työllisyys kuoppaan, ja sitten ensi kaudella oppositiossa voidaan haukkua seuraavaa hallitusta, jonka tehtäväksi jää epäkiitollinen tehtävä konkursipesän hoitajana.

15.01 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomessa on kaikki mahdollisuudet menestyä. Meillä on osaamista, ja maailmalta ja Suomesta saa rahaa. Jos yritykset ja suomalaiset päättävät, että Suomessa tapahtuu, niin kyllä täällä tapahtuu. Mutta nyt ei tapahdu. Se taas johtuu siitä, että Suomessa ei luoteta tulevaisuuteen. Siksi täällä ei investoida. Luottamusta syö myös se, että hallituspuolueet eivät luota toisiinsa. Ne istuvat toistensa käsien päällä ja varmistavat, että toisen puolueen toiveet eivät toteudu.

Hallitus puhuu kauniisti tulevaisuudesta, mutta se ei luo ja rakenna sitä konkreettisilla päätöksillä. Hallituksella on sellainen ihmeellinen käsitys, että jos tavoitteet on päätetty, homma on hoidossa. Kun hallitusohjelma tehtiin, uskottiin, että kovat tavoitteet talouden tasapainosta ja päästövähennyksistä toteuttavat itse itsensä. Sama juttu, kun nyt pidettiin ilmastokokous. Edelleen vain tavoitteet ovat olemassa, mutta silti annettiin kuva, että nyt on suunniteltu jotain. Mitään konkretiaa ei ole. Tämmöistä illuusiota nyt viljellään. Se, että päätetään tavoite, ei tarkoita sitä, että tulee tapahtumaan.

Miksi näitä konkreettisia asioita ilmastosta ja työttömyyden poistamisesta ei sitten saatu aikaiseksi? Koska hallituspuolueet eivät mieti, mikä Suomelle olisi parasta, vaan mitä ne luulevat niiden kannattajien ajattelevan. Puolueet eivät tee tarpeellisia päätöksiä, koska ne pelkäävät, että niiden kannatus laskee entisestään. Samaan aikaan kannatus laskee, koska mitään ei tehdä. Kannattaisi välillä miettiä ja ajatella, mitä ajattelevat ne kannattajat, jotka eivät teitä kannata. Uskon, että pois lähteneet nimenomaan arvostaisivat isoja ja kipeitä päätöksiä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

Arvoisa puhemies, ärade talman! Hallituksen on pakko saada päätöksiä aikaiseksi. Turpeenpolttot pitää lopettaa. [Olli Immonen: Miksi?] Kotitalouksia pitää palkita ilmastotoeista. Samalla pitää muistaa, että sähköautot eivät ratkaise liikenteen ongelmia. D-viisumi pitää nopeasti saada käyttöön, jos aiotaan saada työperäistä maahanmuuttoa oikeasti lisättyä. Työntekijöitä pitäisi palkita, jos he muuttavat työn perässä. Pitää vapauttaa paikallista sopimista, koska pienet ja keskisuuret yritykset voisivat sopia vapaammin työajasta ja palkoista ja se olisi myös työntekijän etu. Samalla se estäisi monet tulevaisuuden lakot. Liike Nyt on lisäksi ehdottanut, että kannustaisimme yrityksiä investoimaan päättämällä, että niiden ei tarvitse maksaa yhteisöveroä siltä osin, jonka ne investoivat. Se olisi hyvä alku todellisille työllisyystoimille. Tässä on joitain asioita heti tehtäväksi.

Näitä asioita ei pitäisi tehdä: Työmatkoja ei saa vaikeuttaa korottamalla polttoaineveroä — se vie työttömältä lopunkin innon etsiä töitä kauempaa. Palkkatuki ei saa olla ratkaiseva työllisyyden hoidossa.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Hyvä hallitus, kuulkaa järjen ääntä: Aina on hyvä aika tehdä päätöksiä. Meidän on nyt pakko rakentaa nopeasti tunnin junat ja itäjunat ja tiet vaikka velkarahalla. Se auttaisi moneen isoon ongelmaan. Se auttaa säilyttämään edes osan Suomea asutettuna. Se on parempi lääke monien kaupunkien asuntojen hintojen laskuun, parempi kuin asunnonomistajien tukeminen. Se auttaisi myös taistelussa ilmastonmuutosta vastaan sekä työpaikkojen ja työntekijöiden kohtaamisessa.

Det är viktigt att man har snabba trafikförbindelser. Jag påstår att det enda sättet man kan hjälpa fastighetsägare, som har fastigheter vars priser har fallit, är att ha snabba förbindelser, staten kan inte på något annat sätt hjälpa detta.

Sanotaan se nyt suoraan: Työllisyys- ja ilmastotoimista täytyy tehdä sellaisia päätöksiä, jotka kaikki eivät miellytä omia kannattajia. Tämä tarkoittaa esimerkiksi turpeesta luopumista ja paikallisen sopimisen lisäämistä. Suomen pärjääminen riippuu nyt siitä, uskaltavatko Sanna Marin ja Katri Kulmuni tehdä sellaisia päätöksiä. Siellä aitiiossa tuntuu olevan enemmän soraääniä, mutta ei järjen ääniä.

Lopuksi neuvo: Vedelle pitää tehdä jotain. Sitä ei saa yksityistää. Ja kun hallituksella on niin paljon rahaa, niin ostakaa se Caruna pois. — Kiitos. [Antti Kurvinen: Harkimo on keskustan vesilinjalla!]

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraavaksi pääministeri, 5 minuuttia, ja sen jälkeen siirrytään vastauspuheenvuoroihin.

15.07 Pääministeri Sanna Marin: Arvoisa puhemies! Kiitän eduskuntaryhmiä puheenvuoroista. Niissä oli paljon hyvää ja totta kai oppositioryhmien puheenvuoroissa myös kritiikkiä. Tämähän kuuluu totta kai asiaan.

Tartun ensimmäiseksi huoleen julkisen talouden kestävydestä. Hallitus tunnistaa sekä valtiontalouden että kuntatalouden nykyiset ja tulevaisuuden haasteet. [Arto Satonen: Mitä te teette?] Keskeisiä hallituksen toimia ovat työllisyysasteen nostaminen, tulevaisuusinvestoinnit suomalaiseen osaamiseen sekä hyvinvointivaltion ennaltaehkäisevän työn vahvistaminen useilla eri sektoreilla. Hallitus on sitoutunut parantamaan työllisyyttä lainsäädännöllä sekä muilla tulevilla päätöksillä. Lainsäädännön puolelta mainitsinkin puheessani jo kuntakokeilut ja rekrytointikokeilun, kuntouttavan työtoiminnan sekä palkkatuen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

käytön laajentamisen. Budjettiriiheen mennessä hallitus tulee päättämään 30 000:ta työllistä vastaavat toimet. [Timo Heinonen: Niitä odotellessa!]

Edustaja Essayah täällä kysyi omassa puheenvuorossaan työllisyystoimien päätöksenteon ajankohtaa. Itse ajattelen ja olen myös rehellisesti sen sanonut, että hallituksen ei pidä omilla toimillaan vaikeuttaa muutenkin vaikeaa työmarkkinakevättä, ja sen vuoksi esitin arvion, että vaikeista päätöksistä tullaan tekemään päätökset todennäköisesti touko—elokuun välisenä aikana. Nyt on tärkeää, että työmarkkinaosapuolet pääsevät neuvottelemaan ratkaisuja, ja onneksi ratkaisuja onkin jo löytynyt.

Panostukset ihmisiin ja heidän osaamiseensa ovat panostuksia Suomen talouteen. Hallituksen kunnianhimoisena tavoitteena on varmistaa toisen asteen koulutus jokaiselle suomalaiselle nuorelle, ja oppivelvollisuusiän nostaminen on keskeinen toimi tämän tavoitteen onnistumisessa. Varmistaaksemme osaavan työvoiman saannin suomalaisille työntekijöille tulee meidän panostaa koulutusasteeseemme ja houkutella Suomeen lisää osaajia.

Edustaja Mykkänen kritisoi puheenvuorossaan sitä, että samalla kun oppivelvollisuus laajenee, muuttuu toisen asteen koulutus myös maksuttomaksi, ja mikäli tulkitsin oikein, ehkä peräänkuulutitte ennemmin sitä, että minkä takia me emme kohdenna tätä tukea vain vähävaraisten perheiden lapsille. Me lähdemme siitä ajatuksesta, että meidän pitää tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti kaikille nuorille taata edellytykset opiskeluun. Tässä on ajatus tietenkin universalismista, ei köyhäinhoidosta tai tuen osoittamisesta vain joillekin yksittäisille perheille tai nuorille. Tämä on tärkeä periaate ja totta kai myös edellytys sille, kun oppivelvollisuutta laajennetaan.

Lainsäädäntötyön rinnalla hallitus tulee tekemään aktiivista elinkeinopolitiikkaa läpi hallituskauden. Jo nyt olemme päättäneet vauhdittaa teollisuuden sähköveron laskua. Haluamme laskea sen EU-minimiin. Tällä on iso merkitys totta kai meidän teollisuutemme uudistumiselle ja myös ilmastotoimille. Valmisteilla on myös yrittäjästrategia, eri sektoreiden kasvuohjelmia sekä uutta teknologiaa vauhdittava ilmastorahasto. Muistutan, että hallitus on vahvasti sitoutunut myös harmaan talouden torjumiseen, mikä lisää reilua kilpailua markkinoilla.

Sitten muutama sana tasa-arvosta. Poliitiikka on arvovalintoja, ja tämän hallituksen valinta on parantaa tavallisten suomalaisten arkea. Haluamme tasa-arvoisen yhteiskunnan, jossa jokaisesta lapsesta voi tulla mitä vain perhetaustasta riippumatta. [Ben Zyskiewicz: Semmoinen meillä on!] Hallitus on valinnut politiikan, jossa keskiössä on ihminen. Tästä syystä haluamme perhevapaaudistuksen, hoitajamitoituksen ja asiakasmaksulain, torjua syrjäytymistä oppivelvollisuusiän nostolla sekä uudistaa kuntouttavaa työtoimintaa — vain muutaman toimen mainitakseni.

Täällä kansanedustajien joukosta kuulin myös huudon, että mitä tämä perhevapaaudistus tarkoittaisi äideille ja isille. Arvio on virheellinen, jos arvioidaan, että perhevapaaudistus vähentäisi äitien mahdollisuutta käyttää perhevapaita. Näinhän ei ole. [Ben Zyskiewicz: Puhutaanko siellä äideistä?] Tämä hallituksen esittämä malli on joustava, niin että äiti voi vastaisuudessaakin pitää perheen niin valitessa yhtä pitkän vanhempainvapaaajakson kuin tähänkin asti, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] eli äitien oikeutta pitää vanhempainvapaita ei vähennetä. Sen sijaan vanhempainvapaita kokonaisuudessaan kasvataan, ja näin ollen myös isien osuus perhevapaiden käyttäjinä toivottavasti lisääntyy ja perhevapaaajaksot myös isillä pitenevät. [Sebastian Tynkkysen välihuuto] Tässä on joustavuutta mukana, ja perhe voi itse oman elämäntilanteensa mukaisesti valita juuri heidän perheellensä sopivan mallin. Totta kai tavoitteena on se, että mahdollisimman tasaisesti ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

tasa-arvoisesti vanhempainvapaita pidettäisiin. [Sari Sarkomaa: Kannustimet vain puuttuu isille vielä!]

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt siirrytään keskusteluun. Keskustelu käydään enintään 2 minuutin mittaisilla vastauspuheenvuoroilla, ja niitä pyydetään painamalla V-painiketta.

15.12 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella, Suomella on edessä se valinta, kuljemmeko me nyt eturintamassa ilmastoajattelussa vai jäämmekö me kiinni tähän fossiiliseen talouteen. Tässä on paljon esimerkkejä siitä, että yritykset menevät edellä: pääomia virtaa sinne, missä on puhtaita ratkaisuja, ja sinne, minne virtaa pääomia, syntyy investointeja, ja sinne, minne syntyy investointeja, syntyy uutta työtä. Arvoisa puhemies, uutta työtä; sellaisia työpaikkoja — edustaja Halla-aho — jotka todella ovat korkean arvon työpaikkoja ja tuovat lisäarvoa, eikä tarvitse täydentää sosiaaliturvalla tai millään muullakaan. Ja tämä valinta on hallituksen valinta.

No nyt sitten otetaan tähän mukaan EU, kun perussuomalaisen ryhmäpuheenvuoro oikeastaan kokonaan käsitteli EU:ta. Nythän Euroopan unionin komissio on ilmoittanut, että se edellyttää, että myös muut maat, isot maat, joista tuodaan tuotteita — Kiina, Intia — ottavat käyttöön hiilen hinnoitteluun perustuvan järjestelyn, jotta kilpailu saadaan tasaiseksi, ja jos näin ei tapahdu, otetaan käyttöön hiilitullit. Nyt jos te aidosti olette huolissanne suomalaisesta työstä, niin oletan, että annatte täyden tuen EU:n komissiolle tässä hankkeessa, jotta saadaan ilmastonmuutos pysäytettyä ja samalla luotua korkean arvon työpaikkoja. Arvoisa puhemies, tässä tarvitaan nyt faktoja, ei pelottelua.

Puhemies! Nyt yli kymmenen vuoden keskustelun jälkeen vanhustenhoivakriisiin puututaan, hoitajamitoitus tulee. Kaksi vaalikautta on puhuttu perhevapaa uudistuksesta — nyt se tehdään. Nuorten syrjäytymisestä on puhuttu jo pitkään — nyt oppivelvollisuus laajenee. Yritystukia on yritetty karsia vaikka kuinka pitkään — nyt saldoa on useiden satojen miljoonien eurojen edestä. Tämä on, edustaja Mykkänen, nyt se kehitys. Sanoitte, että hallitus on väärällä tiellä. Nämä kaikki ovat toimia, joita ei saatu aikaan, kun kokoomus oli hallituksessa, mutta nyt saadaan alle vuodessa, [Puhemies koputtaa] ja teidän viestinne on, että nyt tämä kehitys pitää kääntää ja tämän hallituksen on erottava. [Kai Mykkäsen välihuuto — Kokoomuksen ryhmästä: Ei hoitajamitoitus tule vuodessa! Jää seuraavan hallituksen mietittäväksi!]

15.14 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Pääministerin sanamuodoista sai käsityksen kuin pelkkä työllisyydestä puhuminen olisi jokin työllisyystoimi, mutta työllisyyden nostamisesta puhuminen ei siis ole työllisyystoimi, vaan se on teidän tavoitteenne, ja siihenhän tarvitaan niitä tehokkaita toimia. [Paavo Arhinmäki: No niin, nyt kuullaan niitä esityksiä!] Se ei veronkorotuksin, sosiaalidemokratialla toteudu. [Paavo Arhinmäki: Mitäs ne esitykset on perussuomalaisilla?]

Perussuomalaisilla on kansainvälisempi näkökulma ilmastonmuutokseen kuin muilla puolueilla. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Varsinkin hallituspuolueet toimivat jatkuvasti ja puhuvat ilmastonmuutoksesta kuin Suomi olisi tyhjiössä ja umpiossa. Todellisuudessa Suomen tulee pohtia omien päästötoimiensa seurauksia, vaikutuksia kauppaan. Jos suomalainen teollisuus ajetaan enemmän saastuttaviin maihin, niin silloin saastuminen, CO₂-päästöt lisääntyvät, eivät vähenny. Jos Kiinassa päästöt vain kasvavat ja Suomessa teollisuus vähenee, niin lopputulemana on, että Suomi siinä häviää ja köyhtyy.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

Perussuomalaiset ovat aika pitkään puhuneet tästä hiilitulliajatuksesta, ja en sitä yhtään epäile, etteivätkö perussuomalaiset sitä tulisi kannattamaan, jos se komissiossa etenee. Toki komission toimintakyky ja sen tavoitteenasettelu voi olla hieman eri asia, vähän kuin hallituksellakin. Onhan komissio lupailut aika usein maahanmuuton hallintaan saattamistakin, ja ollaan nähty, mitä siitä on seurannut. [Eduskunnasta: Tehän haluatte pois koko EU:sta!]

Kuitenkin tämän teidän koko uudistuslinjanne ongelma on se, minkä tuossa välihuudoksenakin joku huusi aika hyvin, että pelkkä tuhlailu ei ole mikään uudistus. Tuhlailu voi tuntua hetken hyvältä ja lämmittää, mutta seurauksena on Suomen köyhtyminen, ja se meitä huolestuttaa. [Välihuutoja]

15.16 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valitettavasti keskustelu tuntuu pääosin kaikuvan aika kuuroille korville. En saanut vastausta niille tuhannelle opettajalle, jotka miettivät, kannattaako hakea niihin virkoihin, jotka rahoitetaan näillä kertaluonteisilla rahoilla. Ovatko nämä kertaluonteisia opettajia, vai haluammeko oikeasti panostaa ammatilliseen koulutukseen? [Jukka Gustafsson: Kyllä me haluamme ja korjaamme teidän virheet!] Te olette rahoittaneet ne vain muutamaksi vuodeksi. Meidän vaihtoehdossamme ne on rahoitettu rehellisillä, pysyvillä menolisäyksillä, joille on tehty tilaa aidoilla työllisyystoimilla, [Pia Viitasen välihuuto — Puhemies koputtaa] niin että kannattaa siihen tutustua.

No, työllisyystoimista on täällä tullut sitoumus, että kyllä niitä tulee, vaikka asiantuntijat eivät niitä näe ja vaikka tuntuu, että Suomenmaakaan ei niihin usko eikä itse asiassa Kansan Uutisetkaan viimeisten sitaattiansa perusteella.

Yksi keskeinen keino, josta puhuimme sunnuntaina Yrittäjäpaneelissa muun muassa edustaja Kurvisen kanssa, on toisin sopimisen mahdollisuudet työnantajien enemmistölle, jotka eivät kuulu työnantajaliittoon ja joista ei löydy liittoon kuuluvaa luottamusmiestä. Se, että voitaisiin paikallisesti sovittaa asioita yhteen silloin kun työntekijä ja työnantaja näin haluavat tehdä, ei tällä hetkellä ole mahdollista, koska se on varattu vain työehtosopimuksen liittoon järjestäytyneille osapuolille. Kurvinen totesi, että pitäisi vapauttaa järjestäytymättömille, ja se on keskustan toteamus ollutkin. Yllättäen myös SDP:n puheenjohtaja Antti Rinne totesi sunnuntaina, että itse asiassa nämä villit sopimukset ovat ok ja pitäisi löytää tapa, jolla tähän päästään. [Jari Myllykosken välihuuto] Pääministeri Marin, oletteko nyt tänä keväänä oikeasti vapauttamassa järjestäytymättömän kentän sopimaan samalla tasolla kuin järjestäytyneet? Ja jos näin ei käy, niin kuin vähän epäilen, niin kun olette, edustaja Kurvinen, sanonut nyt Jari Korkin Aamiaisella, että ”jos me keskustassa emme usko tämän hallituksen ohjelmaan, me lähdemme heti pois”, [Oikealta: Ohhoh!] niin näinkö käy, jos kevään kehysriihi ei vapauta paikallista sopimista järjestöihin kuulumisen pakosta, vai vieläkö keskustan kantti kestää vasemmistojyrän alle jäämisen? [Välihuutoja]

Puhemies Matti Vanhanen: Me puhemiesneuvostossa päädyimme siihen, että debatti käydään 2 minuutin puheenvuoroilla, jotta edustajat voivat kunnolla perustella puheenvuoronsa mutta silti keskustelu säilyy riittävän tiiviinä, mutta siihen kuuluu kyllä toiselta puolelta se, että me kuuntelemme, mitä puhuja sanoo, ja annamme jokaisen vuorollaan puhua.

15.19 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Keskustalla on täysi luottamus ja usko punamultahallituksen toimintakykyyn. Kuten täällä keskustelussa on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

tullut esille, on monta sellaista hanketta, joita aiemmilla vaalikausilla — esimerkiksi silloin, kun Kansallinen Kokoomus on ollut vallassa kiinni — ei ole pystytty viemään eteenpäin, ja itse luotan täysillä siihen, että me saamme työllisyyden ylös ja samaan aikaan luomme alueellisesti ja sosiaalisesti tasa-arvoisempaa Suomea. Keskusta kannattaa yhteistyötä ja sopimista kaikella tapaa yhteiskunnassa, myös työmarkkinoilla. Meidän mielestämme pitäisi paikallista sopimista lisätä enemmän työpaikkatasolla, mutta sen pitää olla aitoa sopimista, ei sanelua.

Arvoisa puhemies! Uudistus-sana on sellainen sana, että kun me menemme tarjoamaan kahvia ja makkaroita tuonne vaalikentille, niin moni kansalainen kokee uudistus-sanana aika ikäväksi. Eikä se mikään ihme ole, koska kun kuuntelee vaikka tuota laitaioikeistolaisista oppositiota, niin tosiasiasahan te tarkoittatte uudistuksella leikkaamista ja heikentämistä ja keskittämistä — yleensä aina, kun uudistetaan, erityisesti kokoomuksen osalta. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Keskustassa me olemme sitä mieltä, että asioita pitää uudistaa mutta sen pitää tarkoittaa parannuksia tavallisten ihmisten arkeen.

Arvoisa opetusministeri Li Andersson, olisi mukava kuulla, mitä te ajattelette toisen asteen kehittamisestä. Olisiko mahdollista, että tällainen lähikouluajattelu tulisi sinne, että lukiota ja ammatillisia oppilaitoksia sidottaisiin enemmän yhteen?

Puhemies! Esittäisin myös kysymyksen tuonne oppositioon, kun olen huomannut, että teillä on ollut vähän niin kuin talvitreffejä — kokoomus on vähän niin kuin pyytännyt tanssiin perussuomalaisia — ja haluaisin kysyä, miten tämä teidän treffailunne oikein etenee. Oletteko tiivistämässä yhteistyötänne, ja mitä kokoomuksen tavoitteita perussuomalaiset allekirjoittavat? Oletteko vaikka perhepolitiikassa samaa mieltä, edustaja Halla-aho? Oletteko valmiita poistamaan kotihoidon tuen? [Puhemies koputtaa] Ja miksi kokoomus haluaa perhepolitiikassa vaihtoehdottomuutta perheille? [Välihuutoja]

15.21 Emma Kari vihr (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Ehkä se iloinen asia tässä keskustelussa tuntuu olevan se, että lähes kaikki puolueet tässä salissa tuntuvat jakavan — lähes kaikki, eivät kaikki — yhteisen huolen ilmastokriisistä ja ymmärtävät sen tehtävän vakavuuden, koska tosiasia on se, että tämän hallituksen suurin tehtävä on maailman ensimmäisen fossiilivapaan hyvinvointivaltion rakentaminen, ja vielä meidän tavoitteemme on se, että askeleet kohti hiilineutraaliutta tehdään niin, että jokaisesta ihmisestä tässä maassa pidetään huolta ja tehdään tämä sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaisesti. [Olli Immosen välihuuto] Me torjumme köyhyyttä ja ilmastomuutosta samaan aikaan.

Tärkeintä on se, että me lopetamme ympäristön ja talouden vastakkainasettelun. Se ei vie tätä maata eteenpäin, koska se, mitä maailmalla nyt tällä hetkellä kaivataan epätoivoisesti, on ratkaisuja ympäristökriiseihin. Raha etsii näitä ratkaisuja, ja meidän on pidettävä huolta siitä, nämä ratkaisut löytyvät täältä Suomesta. Se edellyttää sitä, että me teemme itse tiukkaa ilmastopolitiikkaa mutta samaan aikaan panostamme suomalaiseen osaamiseen. Näin me luomme tulevaisuuden kasvua, ja näin tämä hallitus myös tekee.

Jossain välihuudossa — oliko kokoomuksen vai perussuomalaisten riveistä — [Paavo Arhinmäki: Sama asia!] todettiin, että sehän on jo niin, että jokainen lapsi tässä maassa saa tasa-arvoiset mahdollisuudet rakentaa itselleen hyvää elämää. Tämähän ei itse asiassa pidä enää paikkaansa. Me tiedämme, että huono-osaisuus periytyy entistä enemmän, ongelmat kasautuvat, oppimiserot kasvavat. Sen takia on oikein, että hallitus myöntää tämän ongelman ja lähtee nyt panostamaan koulutukseen, lasten yhdenvertaisuuteen, koulutuksen tasa-arvoisuuteen ja oppimiseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

15.23 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä useammassa puheenvuorossa vanhaa hiihtoselostusta lainaten kysyttiin, että kello käy ja uudistuksia ei näy. Toisaalta kun miettii, minkälaista kritiikkiä valmistelu ja päätöksenteko ovat aikaisempina vuosina saaneet, niin yksi, mitä on erityisesti painotettu, on se, että uudistuksia ei pidä hosua, vaan ne pitää tehdä huolellisesti valmistellen ja viedä järjestelmällisesti eteenpäin päätettyjä uudistuksia. Nyt vaikuttaa siltä, että kritiikki tuntuu olevan hallitukselle se, että hallitus ei hosu ja sählää ja vedä takaisin epäonnistuneita uudistuksia vaan tekee ne huolella.

Toinen erityinen piirre tässä keskustelussa on ollut sellainen tietynlainen politiikan sadismi, että täällä vaaditaan kipeitä päätöksiä ja vaikeita päätöksiä. Kyllä itse katson niin, että politiikassa kannattaa tehdä myös hyviä, oikeudenmukaisia ja tavallisten suomalaisten asemaa parantavia ja helpottavia päätöksiä. [Sinuhe Wallinheimo: Jakaa rahaa velaksi!] Ihmettelen esimerkiksi sitä, että nyt kun tasa-arvoinen perhevapaaudistus, missä perheiden asema, vanhempien asema paranee, lopulta vuosien tai vuosikymmenien jälkeen etenee, niin jollain tavalla siitä löydetään kritiikkiä sen jälkeen, kun ei ole itse saatu mitään aikaan. Tai esimerkiksi se, että entinen sivistyspuolue kokoomus täällä tuntuu kritisoiden opettajien määrän lisäämistä, kun muistaa, että heidän oma opetusministeri Grahn-Laasonen leikkasi nimenomaan opettajia ammatillisen koulutuksen puolelta. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä — Ben Zyskowicz: Mikä tulkinta! — Puhemies koputtaa] Nyt teidän virheitänne korjataan.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutoksesta jos ajattelemme, että me emme tee mitään ja sillä me pärjäämme, niin silloin käy kaikkien kalpaten. Perussuomalaisten ryhmässä ymmärtääkseni pitäisi olla Kiinan teollisuuden tuntemusta ja pitäisi tietää se, että nimenomaan Suomi pärjää ilmastonmuutoksessa sillä, että luodaan uutta teknologiaa [Puhemies: Aika!] ja uusia työpaikkoja ilmastonmuutoksen ympärille ja sitä kautta työllistetään, eikä niin, että ei tehdä mitään.

15.25 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Perussuomalaiset ryhmäpuheenvuorossaan maalasivat aika synkän kuvan Suomesta. Se oli Suomi, jossa ei ole sananvapautta, ei ole toimivaa mediaa, on korruptoituneet maalittavat virkamiehet. En oikein tunnista sellaista Suomea, ainakaan omasta todellisuudestani, eivätkä kyllä juuri muutkaan sellaista Suomea tunnista. Freedom Housen mukaan Suomi on kuitenkin maailman vapain valtio, jossa nimenomaan nämä asiat ovat kutakuinkin niin hyvin kuin olla saattaa. [Olli Immonen: Toistaiseksi!] Se, että levittää vääränlaista kuvaa Suomesta ja meidän todellisuudesta, ei ole tälle yhteiskunnalle hyväksi, ja toivoisin, että sellaista ei tehtäisi.

Ilmastotoimista: On sinänsä ihan oikein, että pitää olla myöskin kansainvälinen näkökulma, ja onneksi meillä on kansainvälinen näkökulma, ja onneksi meidän yrityksillä on kansainvälinen näkökulma. Ne nimenomaan toivovat siksi, että toimivat kansainvälisillä markkinoilla, myös meiltä selkeätä tiekarttaa, koska he tietävät, missä ne kasvavat markkinat ovat ja mitä vaaditaan, jotta niille pääsisi, mitä he vaativat itseltään, mitä meidän tulee vaatia itseltämme yhteiskuntana, ja se tarkoittaa määrätietoista ilmastotyötä, jotta me olisimme kilpailukykyisiä.

Nyt ollaan tosiaankin laskemassa teollisuuden sähköveroa siihen EU:n minimiin, mikä on äärimmäisen hyvä asia, ja ihan täällä Etelä-Suomessa moni hanke on nimenomaan tämän asian takia lähdyssä liikkeelle. Kysyisin valtiovarainministeriltä: On puhuttu siitä, että tämä tehtäisiin asteittain. Onko teillä jo tässä vaiheessa tietoa siitä, monessako asteessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

tämä minimiin saattaminen suoritetaan? Se on varmaan myöskin näitten investointien näkökulmasta varsin tärkeä tieto.

15.27 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus omissa papeissaan käyttää tällaista nerokasta uudissanaa kuin ”toimeenpanokuilu”, ja tuntuu, että tämä aika lailla kuvaa hallituksen politiikkaa tällä hetkellä. Hallituksella on sinällänsä erittäin hyviä tavoitteita, joista valtaosaa voi sanoa, että kristillisdemokraatitkin haluavat olla tukemassa, mutta sitten se kuilu sen suhteen, että näitä päätöksiä pystyttäisiin pistämään toimeen ja että ennen kaikkea niille löytyy uskottava rahoitus, tuntuu vain koko ajan kasvavan ja kasvavan. Erityisesti tuolla sosiaalipuolella vanhuspalvelulain hoitajamitoitus on sen tyyppinen, että nämä kustannukset tunnutaan kipattavan sitten seuraavan hallituksen huoleksi. [Maria Guzenina: Ei pidä paikkaansa! — Eduskunnasta: Lukekaa lakiesitys!] Ja tällä hetkellä tarpeellisen perhevapaaudistuksen osaltakaan ei oikeastaan vielä tiedetä, ketkä sitten tulevat olemaan näitä kustannusten maksajia ja millä tavalla tämä lakiesitys sitten loppujen lopuksi löytää tiensä tänne eduskuntaan.

Ilmastopolitiikasta haluaisin hallitukselta kysyä: Oletteko te miettineet, että kun tässä samalla on hehkutettu sitä, että tulevaisuudessa esimerkiksi vedyn kautta tullaan tekemään yhä enemmän hiilineutraalia terästä, niin millä tavalla tullaan sitten tuottamaan sähkö, mitä tarvitaan tuon vedyn valmistukseen? Raahan tehtaan rautamäärän tuottamiseen vedyn avulla, eli tällä uudella tekniikalla, tarvitaan kymmenkertainen määrä sähköä tähän nykyiseen tuotantotapaan verrattuna. Minusta tuntuu, että nyt ollaan keskitytty ilmastopolitiikassa miettimään olemassa olevien päästölähteitten leikkausta ja unohdettu se, että uudenlainen talousmalli tarvitsee valtavat määrät uudella tavalla, hiilineutraalisti, tuotettua energiaa. Tämä kysymys on minun mielestäni kokonaan tässä hallituksen energia- ja ilmastopolitiikassa sivuutettu. Millä tavalla me tulemme saamaan tätä päästötöntä energiaa, jolla me voimme varmistaa, että nämä uudet tekniikat, jotka tulevat käyttämään monikymmenkertaisesti sähköä, voidaan ottaa käyttöön?

15.29 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tammikuussa kiertelin Suomea ja juttelin ihmisten kanssa, ja suurin huoli ihmisillä oli se, että sähköön siirtohinta nousee. Se ei kauheasti auta, jos eläkkeitä nostetaan, jos siirtohintaa koko ajan nostetaan, ja kun siihen ei pysty kukaan vaikuttamaan yhtään mitään, niin siihen olisi hallituksen tehtävä jotain, koska se ei voi jatkua niin, että siirtohintaa nousee ja nousee.

Toinen kysymys, mikä tuli loppupuolella esille: Olen yksityisyrittäjä ja kannatan yksityisyrittämistä ja kannatan, että monet asiat ovat yksityisyrittäjyyden piirissä, mutta veden saamista yksityisyrittäjille en kannata. Jos tämä nyt lähtee menemään siihen, että vesi yksityistetään, niin ei ole minkäänäköistä paluuta. [Keskustan ryhmästä: Ei mene!] Siksi kysyn hallitukselta: mitä te meinaatte tehdä sille, että vettä ei tulevaisuudessa yksityistetä?

Puhemies Matti Vanhanen: Myönnän ministereille hetken päästä harkitusti puheenvuoroja.

15.31 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Enempää keskusteluun sinänsä osallistumatta haluan todeta virheellisten tietojen vuoksi edustaja Mykkäselle seuraavaa: Tuossa Yrittäjien tentissä totesin, että olen kannattanut vuosia työssäni paikallisen sopimisen lisäämistä, aitoa paikallisen sopimisen lisäämistä. Se on erittäin tärkeätä, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

luottamukseen perustuvassa ilmapiirissä työpaikalla voidaan sopia paikallisesti. Toiseksi totesin, että pienissä yrityksissä aika usein tämä luottamus on parempi ja siellä pystytään sopimaan, ja ollaan sovittukin, paljon ohitse työehtosopimusten. Kolmanneksi sitten kerroin, että minun mielestäni on ollut vuosia myöskin selvää, että näitten paikallisten sopimusten osalta, jotka luottamusmiehet tekevät tai järjestäytyneesti tehdään, on juridinen ongelma se, että niitten sopimusten oikeudellista muotoa ei ole selvitetty, ja minun mielestäni tämä pitäisi selvittää. Nämä kolme asiaa, edustaja Mykkänen, totesin tuossa tentissä — en niin kuin te väititte, että olen sitä mieltä, että pitää tämmöistä epämääräistä sopimista, mitä te ajatte, viedä eteenpäin. [Kokoomuksen ryhmästä: Mikäs on hallituksen kanta?]

15.32 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan jälleen puuttua hallituksen työllisyysastetavoitteeseen. Hallituksen sisältä tulee hyvin ristiriitaista viestiä siitä, missä määrin suunnitellut menolisäykset on sidottu paranevaan työllisyyteen. Toivomme, että on. Työllisyysasteen noususta ei kuitenkaan ole julkisen talouden kannalta paljon hyötyä, jos se nousee halpatyöllä, orjatyöllä, osa-aikatyöllä tai siten, että valtio maksaa myös yksityisen sektorin palkkakustannukset. [Pia Viitasen välihuuto]

Sosiaaliturvamenot kasvavat Suomessa koko ajan — me odotamme kauhulla, millaisia ne ovat vaalikauden lopulla. Työssäkäyvien suomalaisten verotaakkaa ja elämiskustannuksia pitää alentaa. Tämä on mahdollista, kun yritysten ja myös teollisuuden toimintaedellytykset turvataan eikä toisaalta menoja kasvateta haalimalla maahan sosiaaliturva-asiakkaita ulkomailta. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Pääkaupunkiseudulla noin 40 prosenttia toimeentulotuista maksetaan ulkomaalaisille, ja tänne se maahanmuuttokin on keskittynyt, arvoisa edustaja Kurvinen, eikä Kauhavalle. [Anne Kalmarin välihuuto]

Aivan kuten edustaja Tavio totesi, ilmastokysymyksissä perussuomalaiset kiinnittävät huomiota kokonaisuuteen sen sijaan, että keskittyisimme kansalliseen itseruoskintaan, kuten hallitus. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Kiilusilmäinen kansallismasokismi ei ole ilmastoteko, hiilivuodon torjuminen suomalaista työtä ja teollisuutta puolustamalla sen sijaan on. Lisäksi se on oleellista suomalaisten hyvinvoinnin kannalta. Tämä ei ole ristiriidassa uuden teknologian kehittämisen kanssa, päinvastoin. Hyvinvoivalla Suomella on mahdollisuus satsata myös tutkimukseen ja kehitykseen. [Paavo Arhinmäki: Siinä ei tullut edelleenkään yhtään työllistämiskeinoa!] — Siinähan niitä tuli jo.

15.34 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on hyvin kiinnitetty useammassa puheenvuorossa huomiota siihen, että hallitusohjelma tai hallituksen ministereiden tai pääministerin puheet verrattuna tekoihin ovat kyllä valovuoden päässä toisistaan. [Paavo Arhinmäki: Ei perhevapaissa, ei hoitajamitoituksessa!] Ei se riitä, että joku asia ja hyvä tavoite kirjataan hallitusohjelmaan, vaan pitää tehdä jotakin niiden tavoitteiden saavuttamiseksi, ja tämä on se, mihin me kiritämme ja kannustamme, mistä olemme huolissamme ja mitä me haluamme teidän tekevän.

Kokoomus kiersi 22 kaupunkia, kaikki maakunnat tuossa tammi—helmikuun vaihteessa, ja kävimme lukuisia keskusteluja eri puolilla. Suomalaiset ovat huolissaan. Suomalaiset ymmärtävät, että rahat pitää ensin tienata ennen kuin niitä voi käyttää. Tämä huoli on iso. Ihmiset näkevät, miten maa velkaantuu, ihmiset näkevät sen, ja se viesti on, että ettekö te saa hallitukselle viestiä, että tehkää jotakin.

Jos ette usko kansalaisia tai kokoomusta, niin uskokaa asiantuntijoita. Hallitus on kirjoittanut ohjelmaansa, että tämä hallitus oikein erityisesti perustaa päätöksentekonsa par-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

haaseen tietoon, asiantuntijatiетoon. Miksi te ette kuuntele asiantuntijoita? Tämä tilanne on aidosti huolestuttava. Kuntien ja kaupunkien talous on todella vakavassa kriisissä. Kolme neljäsosaa kaupungeista ja kunnista on erittäin suurissa vaikeuksissa siitäkin huolimatta, että talous on kasvanut ennätysnopeasti. Muun muassa ikääntyminen on yksi suurimpia syitä. Viesti on vakava. Meidän lähipalvelut ovat todella uhattuina tällä hetkellä.

Hallitus on myöskin sanonut, että te teette sosiaalisesti kestävää Suomea. Ymmärrätkö te sen, että jos te päästätte talouden velkaantumaan sillä tavalla, jota arviointineuvosto kuvaa, se johtaa lähipalveluiden alasajoon? Lähipalveluiden, ihmisten tärkeimpien palveluiden, köyhimmässä, heikoimmassa asemassa olevien ihmisten palveluiden alasajoon. [Eva Biaudet'n välihuuto — Anneli Kiljusen välihuuto] Minä kysyn teiltä, arvoisa pääministeri ja valtiovarainministeri: Mikä on teidän suunnitelmanne? Miten te saatte Suomen kasvuun? Milloin te teette oikeasti niitä työllisyyskeinoja? Ei riitä, että ”sitten syssymällä”. Ottakaa kokoomuksen vaihtoehtobudjetista mallia. [Paavo Arhinmäki: Mielellään ei!] Jos meillä on uskottavat työllisyyskeinot, [Puhemies: 2 minuuttia!] se tuo niin paljon hyvää valtion ja julkiseen talouteen, että pystymme lisäämään menoja, laskemaan veroja ja ottamaan vähemmän velkaa. Siinä on hyvä tulevaisuusvisio.

15.36 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ei uskoisi, että siitä on noin vuosi aikaa, kun täällä olimme aidosti kaikki huolissamme vanhustenhoivasta. [Paavo Arhinmäki: Ei kokoomus ollut!] Nyt hoitajamitoitus on saatu hyvin vauhtiin, mutta valtavaa on kritiikki. Jos me emme saa tällaista konkreettista asiaa lainsäädäntöön, ystävät hyvät, ei alalle saada uusia hoitajia. Viime päivinä on luettu lehdistä, että uusia opiskelijoita ei vanhustenhoivaan tule. Se on arvovalinta, halutaanko vanhukset hoitaa vai ei. Se teettää kipeitä päätöksiä, ja sen sijaan, että kokoomuksesta tai perussuomalaisista huudetaan, että seuraavan hallituksen syliin tulee rahan keksiminen, ruvetaan keksimään parempia keinoja kuin mitä nyt on linjattu. Koska jos me haluamme vanhusväestön hoitaa, on yhteinen huoli ja kunnia-asia löytää mahdollisimman hyvät keinot, että lähipalveluina, kokoomus, lähipalveluina vanhukset hoidetaan Utsjoelta Hankoon. Se on vain arvovalinta, jonka tämä hallitus on uskaltanut tehdä. [Ben Zyskowiec: Tämän hallitus on sysännyt seuraavalle!]

Arvoisa puhemies! Vielä pari sanaa toisesta tärkeästä asiasta. Täällä on hienosti keskusteltu järkevistä ilmastotoeista. Täällä on sanottu, että se on yrittäjille mahdollisuus, mutta haluaisin kysyä hallitukselta: Mitenkä myös meidän viljelijät, maailman puhtaimman ruuan tuottajat, voisivat kokea, että järkevä ilmastopolitiikka on mahdollisuus heille? Miten me pystymme luomaan uskoa, toisin kuin julkisessa keskustelussa, jossa syyllistetään viljelijää, ja voimme kääntää sen keskustelun niin, että me yhdessä pelastamme ilmaston, koska ilmasto ei tunne rajoja? Me voimme olla tulevaisuuden tekijöitä emmekä pelon lietsotia, jos me yhdessä näin haluamme. Tätä haluaisin kysyä: mitä on tehty ja mitä tullaan tekemään, jotta myös viljelijät jaksavat uskoa huomiseen?

15.38 Valtiovarainministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä kritisoiitiin sen seurauksena, että talouspolitiikan arviointineuvosto antoi myös omia näkemyksiään hallitukselle. Hallitus kyllä varsin tarkkaan on niitä kuullut, ja ehkäpä oppositio ei huomannut, että myös tuon kritiikin jälkeen hallitus on laittanut toimeen vaikkapa kestävyysvajeeseen liittyvää työtä — kestävyysvajeeseen, joka ei varmasti terminä ole myöskään oppositiolle täysin tuntematon — ja me koetamme hoitaa asiaa niin, että sitten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

seuraava hallitus ja seuraava eduskunta pääsisivät myös sen osalta hieman helpommassa asemassa liikkeelle. Kyllähän esimerkiksi sosiaali- ja terveystalouden uudistus on mitä suurimmassa määrin tärkeä kysymys kuntien taloustilanteeseen ja myös siihen kestävyysvajeen hoitamiseen liittyen, ja tämä hallitus lähtee siitä, että sote-uudistus on voimassa vuonna 23.

Hyvä eduskunta! Sitten vielä muutama asia:

Täällä viitattiin vaikkapa pk-barometriin, jonka itse asiassa yhtenä kärkinostona oli se, että neljäsosa yrityksistä näkee ilmastonmuutokseen liittyvät toimet nimenomaan liiketoimintamahdollisuuksina, [Jussi Halla-aho: Kolme neljäsosaa ei!] näkevät kasvun eväitä siinä, ja sitä hallitus haluaa tukea. Nyt kyllä toivoisin, että perussuomalaiset tarkistuttaisivat kritiikkiään, kun tämä hallitus on juuri viime viikolla tehnyt erittäin teollisuusmyönteisen päätöksen, [Toimi Kankaanniemi: Päinvastoin!] siis sen teollisuusmyönteisen päätöksen, jota koko teollisuus on lobannut vuosikymmeniä, että teollisuuden sähkövero alennetaan EU-minimiin. Se auttaa paitsi ilmastoa myös suomalaista teollisuutta ja kotimaista työtä, ja sen puolesta tämä hallitus toimii.

Tähän tietenkin liittyy sähköön kapasiteettitarve, josta edustaja Essayah aivan oikein kysyi. Se on toki eurooppalainen kysymys ja se on myös kotimainen kysymys, ja tähän liittyvät pohjoismaiset sähkömarkkinat ja kaikki siihen liittyvä kehitystyö ja kapasiteetin vahvistaminen, ja itse asiassa ensi kuussa tässä salissa voidaan sitten käsitellä sähkösiirtohintoihin liittyvää nousupainetta ja niitä toimia, joita hallitus tekee hillitäkseen tätä nousupainetta. [Kalle Jokisen välihuuto]

15.40 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Mykkänen, teidän jäljiltänne suomalaiseen ammatilliseen koulutukseen jäi merkittävä rahoitusvaje, joka viimeisten vuosien aikana näkyi muun muassa opetushenkilöstön irtisanomisina ja myöskin lähiopetuksen määrän vähentymisenä. Tätä merkittävää rahoitusvajetta tämä hallitus on nyt yhdessä lähtenyt paikkaamaan. Se näkyy niin pysyvän rahoituksen parantumisena kuin siinä, että indeksit toteutetaan täysimääräisesti, ja myöskin oppivelvollisuuden laajentuminen tuo lisää pysyvää rahoitusta ammatillisen koulutuksen järjestäjille. Sen lisäksi rahoitusta tuovat lisää lähihoitajakoulutuksen määrän lisääminen sekä se rahoitus, minkä tämä hallitus on kohdentanut opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen.

Edustaja Mykkänen, koulutuksen järjestäjät päättävät itse, miten he haluavat tämän lisämäärärahan käyttää. He päättävät itse, minkä pituisiin työsuhteisiin opettajia ja ohjaajia palkataan tai käytetäänkö tätä rahoitusta jo palkkalistoilla olevien tuntiopettajien opetustöiden kasvattamiseen. Tämä viesti ja tämä lisärahoitus on otettu ilmielin vastaan niin opettajien keskuudessa kuin ammatillisen koulutuksen järjestäjien keskuudessa.

Haluan myös kiittää edustaja Kurvista avauksesta liittyen toisen asteen koulutuksen järjestäjien väliseen yhteistyöhön. Kun oppivelvollisuuden laajentamista nyt valmistellaan, tietenkin tämä yhteistyö ja sen mahdollistaminen on yksi keskeinen tekijä, mikä siinä huomioidaan. Sen lisäksi hallitus on linjannut, että väestökehityksen seuraukset meidän koulutustarjontaan ja koulutuksen järjestämisen tapoihin ovat yksi seikka, mitä tullaan käsittelemään koulutuspoliittisessa selonteossa.

Lopuksi, arvoisat edustajat: Olen ilmielin pannut merkille, kuinka vahvassa roolissa koulutus ja osaaminen ovat olleet monissa puheenvuoroissa. Minusta on ilahduttavaa, että yli puoluerajojen ja hallitus—oppositio-rajoiden tässä salissa ymmärretään, että Suomen kaltaisessa maassa koulutukseen ja osaamiseen panostaminen on vaikuttavinta ja tärkeintä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

tulevaisuus- ja työllisyyspolitiikkaa, mitä voidaan tehdä. [Kimmo Kiljunen: Snellmanilaisessa hengessä!]

15.43 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun täytyy myöntää, että en oikein tahdo päästä yli kokoomuksen eduskuntaryhmän vaatimuksesta siitä, että jos hallitus ei muuta kurssia, sen on erottava. Jos muistan oikein, niin oliko viime kaudella niin, että kun silloinen hallitus epäonnistui sote-uudistuksessa, silloin kokoomus oli sitä mieltä, että se ei antanut aihetta hallituksen erolle. [Antti Kurvinen: Näin oli!] Ja nyt tämän hallituksen, joka toteuttaa perhevapaaudistuksen, jota kokoomus ei saanut aikaan, [Petteri Orpon välihuuto] joka toteuttaa hoitajamitoituksen, jota kokoomus ei saanut aikaan [Paavo Arhinmäki: Vastusti!] — ja vastusti — joka toteuttaa oppivelvollisuuden laajentamisen, joka leikkaa yritystukia, mitä valtiovarainministeri Orpo ei saanut aikaiseksi, [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] joka palauttaa kaikkien lasten yhdenvertaisen varhaiskasvatuksen, jonka te leikkasitte, ja joka pudottaa teollisuuden sähköveron EU:n minimitasolle, mitä te ette saaneet aikaan, [Ben Zyskowitz: Ja vie velan ennätyslukemiin!] alle vuodessa, olisi ”syytä muuttaa suuntaa tai erottava”. Arvoiset kokoomuslaiset, puheenjohtaja Orpo, oletteko te nyt tosissanne? [Vasemmalta: Ei, eivät voi olla! — Paavo Arhinmäki: Kokoomuksella on ollut pikkusen hassuttelua viime aikoina!]

15.44 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä te hallituksen edustajat puhutte koko ajan hoitajamitoituksesta, mutta itse asiassa te olette tuomassa henkilöstömitoituksen, johon lasketaan 21 eri ammattiryhmää. Tämä on se asia, mikä meitä huolestuttaa. Me perussuomalaiset pidämme tärkeänä, että henkilöstömitoitus tulee, se on erittäin tärkeä asia, ja olemme odottaneet tätä lakia, [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] mutta kysyisin: Kun lakiesityksessä sanotaan, että osastolla tulee olla riittävä määrä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä, niin mikä on se riittävä määrä? Koska 21 eri ammattinimikettä täällä osallistuu hoitotyöhön, meillä on se pelko, että hoiva-avustajat, kotiavustajat ja hoito-apulaiset ovat niitä heittopusseja — tekevät aamupäivän kotitaloudellisia töitä ja iltapäiväksi siirtyvät hoitotyöhön. Toivottavasti meidän huolestumme on turha. Tässä vastuuta laajennetaan, ja se tarkoittaa sitä, että myös koulutusta pitää lisätä hoiva-avustajille. On hieno asia, että lähihoitajien koulutusta tulee lisää, mutta tämä on se ongelma, minkä me haluaisimme saada selville.

Kiertelin tuolla Pohjois-Suomessa istuntotauolla, ja mies Posiolta tuli kertomaan minulle, että hän on maanviljelijä ja hän maksaa kuukaudessa 300 euroa sähköä ja 500 euroa sähkönsiirtomaksuja. Eli nämä terveiset haluan kertoa teille. [Hannakaisa Heikkisen välihuuto] — Se on paljon rahaa, edustaja Heikkinen, se on todella... [Hannakaisa Heikkinen: Ei ole oikea maatila!] — Se oli maatila. Mikä on oikea maatila? Käsittämätöntä puhetta teiltä.

Arvoisa herra puhemies! Vielä taksiuudistuksesta se, että ihmiset edelleen ottavat yhteyttä ja pyytävät apua, millä tavalla he saavat taksin. [Paavo Arhinmäki: Äänestikö Juvonen taksiuudistuksen puolesta? — Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Erityisesti liittyen vammaisiin ja vanhuksiin varmaan kukaan ei tiennyt, mitä todellisuudessa tulee tapahtumaan, [Vasemmalta: Kyllä tiedettiin!] mutta jos vammaisen ei saa sitä taksia, niin silloin me olemme pulassa.

Arvoisa herra puhemies! Juuri tulleen yrittäjäbarometrin mukaan [Hälinää — Puhemies: Kuunnellaan!] yrityksillä on se ongelma, että he tarvitsevat työntekijöitä ja työllistämisen esteeksi koetaan se, että osaavaa työvoimaa ei ole. Kysyisin teiltä, ministeri: tulisiko

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

täsmäkouluttaa suomalaisia työntekijöitä, [Puhemies: 2 minuuttia on täynnä!] koska samalla yrittäjäbarometrin mukaan 9 prosenttia yrittäjistä sanoi, että he eivät tarvitse ulkomaalaista työvoimaa?

15.46 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä se vain niin on, että jos tässä vaiheessa vaalikautta [Paavo Arhinmäki: On saatu jo näin paljon aikaan!] hallituksen talouspolitiikalta ja sitä kautta hallituksen ohjelman toteuttamiselta ja sen tavoitteiden toteuttamiselta putoaa pohja eli jos niitä päätöksiä ei kevään aikana tule kehysriihessä — uskottavalla tavalla työllisyystoimia, uskottavalla tavalla polkua, jolla suomalainen hyvinvointi pelastetaan ja julkinen talous saadaan hallitusohjelman mukaisesti tasapainoon 23 — niin kyllä hallituksen silloin kuuluu erota, jos ei se saa keskeisiä tavoitteitaan aikaan — jos se ei saa keskeisiä tavoitteitaan aikaan. [Jukka Gustafsson: Jos ja jos!] Viime kaudella oltiin melkein kauden päätteessä, ja me olisimme kyllä voineet hoitaa muun muassa ne junahankkeet liikkeelle, niin että ei olisi tarvinnut vetkutella vuotta sen jälkeen, kun odotellaan tämän hallituksen aikaansaannoksia.

Vielä palaan tähän talouden ihan tämän hetken kuvaan: Laitoitteko merkille, että hallitus teki viime viikolla ensimmäisen säästölistansa? Ministeri Pekonen kutsui sitä kulukavennukseksi. [Kokoomuksen ryhmästä: Uusi leikkaus!] Se ”kulukavennus” tarkoitti siis sitä, että te rahoititte vanhuspalveluitten lisärahan, joka sinänsä on tärkeää, leikkaamalla sen muualta palveluista. [Timo Heinonen: Sairailta!] Jostain se raha otetaan pois! Se raha otetaan pois kuntien valtionosuuksista, se otetaan kilpailuttamista tehostamalla — ja mitä kilpailutetaan? Vammaisten palveluja, lastensuojelua ja vanhusten palveluita. Te leikkasitte. Ministeri Andersson, tekin muistutitte aina leikkauksista. Te olette nyt leikanneet [Paavo Arhinmäki: Ei ole mitään leikattu!] vammaisten palveluista ja lastensuojelusta, kun te olette leikkaamassa kuntien valtionosuuksista.

Tämä on alkusoitto. Te olette käyttäneet jo ne lisävelkarahatkin. Teidän kehys on täynnä, jos ei ylitetty, ja teillä on vaikka kuinka paljon vielä lupauksia, joita te ette ole edes vielä toteuttaneet. Minä oikeasti haluaisin kuulla, mikä on se suunnitelma, millä te meinaatte kehysriihestä päästä yli. [Paavo Arhinmäki: Vaaditteko te lisää lupauksia vai ettekö te vaadi lisää lupauksia?]

15.49 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä edustaja Orpon kritiikki edustaa varmasti juuri niitä puheenvuoroja, mistä yksi Suomen arvostetuimpia talousasiantuntijoita Martti Hetemäki tässä joku päivä, noin viikko puolitoista sitten, totesi, että kritiikki hallituksen talouspolitiikkaa kohtaan on ollut kohtuutonta ja työllisyyspolitiikassa eteneminen ja työllisyyskeinoissa eteneminen on aivan järkevässä aikataulussa. Meillähan tuli jo kolmannen kymmenen lista, kymmenien kohtien lista, työllistämistoimista viime syksynä, ja niitä lähdetään sitten lisää hakemaan myöskin tänä keväänä niin kehysriihessä kuin sitten myöskin budjettiriihessä. Hallituksen talouspolitiikassa on monia elementtejä, jotka vahvistavat Suomen talouden kasvua ja vahvistavat Suomen työllisyyttä. Me lanseerasimme tuplapoistot laite- ja koneinvestointeihin — niitä ette ole pitäneet esillä ettekä ole saaneet aikaan. Kutsun historialliseksi sitä teollisuuden sähköveron alennusta. Se tulee tuottamaan valtavasti työpaikkoja ja vahvistamaan vientiä. Se tulee myös puhdistamaan Suomea, vähentämään meidän päästöjämme. Yritysverotus, yrittäjien verotus säilyy ennustettavana. Se on erittäin merkittävä juttu talouspolitiikan näkökulmasta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

15.50 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hiilineutraalin hyvinvointivaltion rakentaminen on tämän hallituksen tärkein tehtävä. Siitä näyttää olevan tässä salissa laaja yhteisymmärrys. Se ei ole mikään helppo homma, ja se ei tule hetkessä valmiiksi, mutta polku on piirretty ja ensimmäiset merkittävätkin askeleet otettu — vauhtia on laitettava töppösiin. Ja vauhtia on oltava töppösissä enemmän kuin sillä hallituksella, jossa kokoomus vaikutti, jolla taisi kestää yli kolme vuotta saada aikaiseksi kivihiilikielto. Se oli hyvä päätös mutta ei tietenkään missään määrin riittävä. Mitä ripeämmin tarvittavat päätökset esimerkiksi energian, liikenteen ja maankäytön osalta tehdään, sitä reilumpaa se on. Sitä enemmän yksilöille ja elinkeinoelämälle jää aikaa varautua muutoksiin ja toisaalta tarttua niiden mukana tuleviin mahdollisuuksiin. Tämä hallitus on sitoutunut onnistumisen edellyttämiin päästövähennyksiin, hiilinielujen vahvistamiseen ja siihen reilun muutoksen ohjelmaan, jolla varmistetaan, että kaikki pysyvät muutoksessa mukana. Odotan todella mielenkiinnolla sitä kaikkea tukea, joka oppositiosta vuolaana sataa hallituksen päälle, kun näitä ilmastotoimia tässä salissa jatkossa käsitellään. [Sari Sarkomaa: Niitä odotellessa!]

Arvoisa puhemies! Eilen uutisoitiin, että alle 35-vuotiaat ovat mielenterveysongelmien tilastojen kärjessä. Valitettavasti nämä uutiset eivät enää yllätä. Mielenterveysongelmista on tullut uusi suomalainen kansantauti. On selvää, että nyt käytössä olevat keinot eivät vielä riitä. Meidän on pystyttävä parempaan, ja niin me myös pystymme. Tänä on julkaistu mielenterveysstrategia, joka tulee totisesti tarpeeseen, ja se viitoittaa tietä tälle tulevalle mielenterveyden vuosikymmenelle. Mielenterveyspalveluiden parantamisella on jo kiire. Yhä useampi oireilee jo nuorena. Nimenomaan nuorten palveluiden parantaminen on siksi aivan oikea ensimmäinen askel, joka tässä ollaan ottamassa. Matalan kynnyksen apua on saatava läheltä ja nopeasti. Jos tässä emme onnistu, ne tomerimmatkin työllisyystoimet tulevat valumaan hukkaan. [Ben Zyskowiec: Oikein!]

15.52 Juho Kautto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla oli tuossa valmistelutkin puhe, mutta enpä viitsi sitä pitää, sillä kun kuuntelee näitä puheenvuoroja, niin täällä näköjään pärjää pikkusen vähemmälläkin valmistelulla. [Naurua]

Ensinnäkin täytyy kiittää hallitusta nyt — ettei vain unohdu — tähänastisesta ja erityisesti pääministeri Marinia siitä, miten näitten itselleni tärkeitten pienituloisten asemaa on parannettu. Meille oli keskeistä se, että lähdetään nämä indeksijäädytykset purkamaan ja perusturvaa korottamaan, ja sitä on tehty. Ymmärrän hyvin, että se ottaa kokoomusta koviin, kun siellä on neljä viisi vuotta hallituksessa päässyt pienituloisia kurittamaan, mutta koettakaa kestää. [Timo Heinonen: Höpö höpö!] Lupaan, että teidän oppositioon joutumiseen ei ole kaikille ikävä asia tuolla kansalaisten piirissä. [Ben Zyskowiec: Olikohan se valmisteltu puhe parempi?]

Sitten kun kuuntelin näitä puheenvuoroja, niin voi sanoa, että pikkusen tuli suorastaan paha olo, erityisesti kun kuunteli perussuomalaisten puhetta. Ei ole mitään uutta, että maahanmuuttajia kohtaan käydään hyvin voimakkaasti, mutta nyt tässä tapauksessa käytiin koko lailla jo koko järjestäytynyttä yhteiskuntaa vastaan ja mediaa vastaan. En tiedä, hävettääkö teitä tuo puheenvuoro, mutta minua hävettää pikkusen meidän kaikkien edustajien puolesta. [Jussi Halla-aho: On syytäkin!]

Mitä tulee vielä sitten siihen, kun vastuullisia työllisyystoimia kovasti täällä perätään, niin voin sanoa, että niin kokoomus kuin perussuomalaisetkin olivat silloin hallituksessa, kun näitä vastuullisia toimia tehtiin. [Ben Zyskowiec: Yli 100 000 työllistä lisää!] Kyllä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

juuri näin, siellä perusturvaa ihmisiltä leikattiin, peruspäivärahaa leikattiin, ansiosidonnaista sata päivää. Itse olin siinä leikkausten kohteena enkä sitä toivo enää kenellekään muulle. [Ben Zyskowitz: Saitte työpaikan!] Sen lisäksi te olette sotkeneet vielä tämän vuoden työmarkkinakierroksen aika ansiokkaasti, kun ajoitte kiky-sopimuksen läpi. Kyllä siinä teillä ihan oli saavutuksia neljälle vuodelle. — Kiitoksia.

15.54 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Hela världens ser på Finland och på vår fantastiskt moderna, jämställda regering.

Koko maailma katsoo itse asiassa Suomea, ja ei uskoisi, että täällä luetaan kansainvälisiä lehtiä — sen verran paljon huomiota meidän tasa-arvonedistajähallitus on saanut maailmalla. Olen siksi erittäin iloinen siitä, että hallitus on niin määrätietoisesti ottanut käsittelyyn perhevapaauudistuksen. Sen kaikkein keskeisin saavutushan on se, että isät tulevat kantamaan suuremman osan ja saavat ottaa suuremman osan perhevapaista. Meillähan elää myytti, että olemme niin kuin saavuttaneet tasa-arvon, mutta todellisuudessa neljäsosa isistä ei ota lainkaan vanhempainvapaata [Sari Sarkomaa: Kannusteet isille puuttuvat! — Arja Juvosen välihuuto] ja vain 5 prosenttia ottaa täydet yhdeksän viikkoa. Keskimäärin isät ottavat kuusi viikkoa vanhempainvapaata.

Aivan keskeistä on ja tutkimukset osoittavat, että silloin kun järjestelmä osoittaa isille erikseen käytettäväksi näitä vapaita, silloin he myös pystyvät niitä ottamaan. Ja en halua ollenkaan syyllistää isiä, koska tiedän, että hyvin monet oikeasti haluaisivat myös jäädä kotiin hoitamaan pieniä lapsia, mutta he kohtaavat ympäristössä ehkä kielteisiä asenteita ja niin edelleen, [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] ja toivonkin, että myöskin työmarkkinat ja työelämä kantavat oman vastuunsa ja kannustavat isiä käyttämään nyt, kun annetaan todella paremmat mahdollisuudet. Toivonkin, että hallitus myöskin, kun jatkokäsittelee tätä uudistusta, pohtii, miten todellisuudessa tässä tulee käymään, ja ryhtyy lisätoimiin, jollei uudistusta tapahdu myös isien kohdalla. [Sari Sarkomaa: Kannusteet isille puuttuvat!]

15.56 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän, että hallitus haluaisi kuulla kehuja, ja ymmärrän myöskin, että hallitus haluaisi viestittää positiivisia uutisia. [Kimmo Kiljusen välihuuto] KD antaa kyllä tunnustusta hyvistä päätöksistä, esimerkiksi tästä sähköveron alentamisesta, mutta tosiasia on, että isossa kuvassa näkyy valitettavia merkkejä talouskasvun heikkenemisestä, ja se ei ole vain tämän hallituksen ongelma vaan se on meidän kaikkien, meidän kaikkien päättäjien ongelma kuin myös kaikkien suomalaisten ongelma. [Paavo Arhinmäki: Euroopan ja maailman laajuinen ongelma!]

Kun muissa Pohjoismaissa työllisyys on suurimmassa osassa maita 75—85 prosenttia, niin Suomessa yli 75 prosentin lukuihin päästään vain osassa rannikkoseutua — siis Suomi jakautuu pahasti kahtia. Suurimmassa osassa maata työllisyysaste on kaukana hallituksen tavoitteesta. Edustaja Orpo viittasi asiantuntijoihin — kannattaa kuunnella asiantuntijoita. Suomen Pankin Euro & talous -lehdessä analysoitiin tammikuun alussa, että mikäli tai kun talouskasvu jää lähivuosina vajaan puolentoista prosentin tuntumaan, on 75 prosentin työllisyystavoitteen toteutuminen hyvin epätodennäköistä. Bkt:n kasvun pitäisi tällä hallituskaudella olla noin 2,5 prosenttia vuodessa eli prosenttiyksikön nopeampaa kuin perusennusteessa, jotta tavoitteen saavuttaminen olisi mahdollista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

Hallitus lupaa rakentaa Suomea taloudellisesti, vastuullisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukaiselle ja kestäväälle pohjalle. Hyvä näin, ja hyvä myös, että edes valtiovarainministeri Kulmuni muisti mainita kestävyysvajeongelman. Siitäkin kannattaisi keskustella, [Puhemies: 2 minuuttia!] koska tämä velka, joka nyt tehdään, jää lapsillemme maksettavaksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraavaksi kaksi puheenvuoroa hallituksen suuntaan: pääministeri ja ministeri Leppä. Molemmille enintään 2 minuuttia.

15.59 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensimmäisenä tartun tähän kestävyysvajeen kysymykseen, siihen, että meillä väestö ikääntyy ja meillä syntyvyys on aivan liian matalalla tasolla. Tämä on kyllä hallituksen huoli, niin kuin varmasti meidän kaikkien yhteinen huolestamme, ja sen takia hallitus viime viikolla antoi oman julkilausumansa ja jatkaa ja vielä laajentaa sitä työtä, mitä kestävyysvajeen selättämiseksi tarvitsemme. Tämä on tärkeä kysymys, ja siitä kyllä keskustelemme ja sen eteen teemme töitä.

Täällä on myös useassa puheenvuorossa kysytty, milloin päätöksiä tulee. Päätöksiä tulee, kun valmistelu on valmis. Niin minä ja koko hallitus niin kuin varmasti kaikki hallituspuolueiden kansanedustajat ja toivottavasti myös oppositio haluamme, että kun päätöksiä tehdään, ne tehdään huolellisen valmistelun pohjalta. Me emme heilu emmekä me horju emmekä me mene tuulen mukana yksittäisten lehtiotsikoiden tai yksittäisten vaatimusten mukana, vaan me teemme systemaattista työtä ja pidämme huolta siitä, että hallituskauden aikana ne tavoitteet, jotka olemme asettaneet, myös toteutuvat, [Välihuutoja] ja tämä tehdään huolellisen valmistelun pohjalta.

Hoitajamitoituksesta tähän edustaja Orpon puheenvuoroon haluan tässä vakuuttaa, että kehystä ei rikota. Hallitus ei tee kehysilytyksiä, ja juuri sen vuoksi olemme hakeneet kehysten sisältä rahoituksen hoitajamitoituksen toteuttamiseen. Me pidämme kehysäännöstä ehdottomasti kiinni. Siellä on sisällä muun muassa sellaisia kokonaisuuksia kuin apteekkikiudistus, siis apteekkarien voittojen kohtuullistaminen. Arviolta jopa 100 miljoonaa euroa voisi tältä puolelta saada säästöjä. Hallitus ei toki ole aivan näin uskaliaista lukua uskaltanut antaa. Olemme realistisemmalla tasolla ja arvioimme, että voisimme saada siitä kymmeniä miljoonia euroja säästöjä. Emme aivan tuonne 100 miljoonaan uskalla nojata, mutta merkittäviä säästöpotentiaaleja on. Monikanavarahoituksen purku sote-uudistuksen yhteydessä on meidän tavoitteemme itsessään, ja tämän osalta yksityisten Kela-korvauksia pienennetään. Tämä tehtäisiin joka tapauksessa, ja siellä voidaan ohjata hoitajamitoitukseen rahoitusta. Ostopalveluiden kilpailusta tehostetaan, siellä on paljon tehtävää, ja tämäkin tullaan toteuttamaan osana sote-uudistusta. [Puhemies koputtaa] Eli kehysten sisältä, vastuullisella tavalla, ihmisten palveluita heikentämättä olemme löytäneet nämä rahat, joilla hoitajamitoitus toteutetaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Myös ministeri Leppä, reilu 2 minuuttia.

16.01 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Vesihuoltoa ei pidä yksityistää. [Timo Heinonen: Oikein!] Me emme halua uutta Carunaa. Myös kokemukset tuolta ulkomailta, missä on menty yksityistämisen kautta, ovat erittäin karuja, ja siellä on peruutettu takaisin yhteiskunnan omistukseen ja hallintaan vesihuolto. Se on luonnollinen monopoli, ja siksi siihen yksityistämiseen on myöskin suhtau-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

duttava erittäin suurella kriittisyydellä, ja sen vuoksi olemme valmistelemassa kansallista vesihuoltouudistusta. Valmistelutyö on käynnissä, ja nämä asiat tulevat siinä erittäin tarkoin käydyksi lävitse, ja sitten aikanaan tarvittavat muutokset myöskin lainsäädäntöön tehdään. Se on ihan selvä. Meidän vesivaramme eivät ole kaupan.

Puhemies! Suomalainen viljelijä, suomalainen ruuantuottaja, suomalainen metsänomistaja, suomalainen puuntuottaja ovat ratkaisijoita meidän ilmasto- ja ympäristöongelmiimme. Tuotanto molemmissa sektoreissa on kestävä, ja me haluamme sen sellaisena pitää. Totta kai uudistuksia tehdään, ja molemmissa suunnissa sitä on myöskin tehty. Hallitus on halunnut paikata ne tukiaukot maatalouden puolella, joita on syntynyt. Samalla me olemme halunneet varmistaa tulevat investoinnit Mäkelän pääomittamisella. Meillä on selvä linja siitä, että tuleva MFF elikkä yhteisen maatalouspolitiikan rahoitus yhtenä osana EU:n rahoituskehystä tulevalla ohjelmakaudella säilyy nykyisellä tasolla. Se on meidän linjamme. Haluamme pitää siitä kiinni. Samoin se, että elintarvikemarkkinoille me tarvitsemme nykyistä parempaa tasapainoa, jotta viljelijöiden toimeentulo ja kannattavuus saadaan kohennettua. Viljelijät ovat erittäin sitoutuneita ympäristö- ja ilmastotoimiin — erittäin sitoutuneita — mutta jos kannattavuus ei mahdollista ilmasto- ja ympäristötöiden tekemistä, niin niitä ei myöskään tapahdu. Siksi sekä kannattavuus että nämä tärkeät asiat ilmaston ja ympäristön näkökulmasta kulkevat käsi kädessä, ja se on osa sitä kestävyyttä, jota suomalainen maatalous ja suomalainen metsätalous myöskin ovat. [Puhemies koputtaa] Me menemme kohti kestävä biotaloutta ja kiertotaloutta uuden teknologian kautta, ja se on Suomelle suuri vahvuus.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Jatketaan keskustelua.

16.04 Kristiina Salonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvostan opposition tarkkanäköisiä puheenvuoroja esimerkiksi kuntien taloudellisesta ahdingosta tai edustaja Juvosen huolta henkilöstömitoituksen laskennan perusteiden suhteen. Huoimme ovat näiltä osin yhteisiä, ja näissä asioissa hallituksen on syytäkin olla tarkkana ja ottaa opikseen. Kaikella ystävyydellä kuitenkin edustaja Orpo — ehtikö jo poistua salista — vahvistaa nyt ihmisten mielikuvaa siitä, että politiikka on vain sanahelinää. Se ei ole demokratian etu. Se ei ole myöskään, edustaja Orpo, teidän eikä puolueenne etu. Ihmiset kaipaavat meiltä tekoja nyt [Oikealta: Kyllä! Nimenomaan!] mutta myöskin tulevaisuudessa tulevilta eduskunnilta, [Välihuutoja] ja juuri niitä tekojahan me olemme tänään täällä käsittelemässä. Se on tämän keskustelun aihe ja tema. [Sari Sarkomaa: Esityksiä odotellessa!]

Hallitus tekee tekoja, joista moni on tässä salissa haaveillut vuosia. Esimerkiksi toisen asteen maksuttomuus: siitä on haaveiltu perusasteen maksuttomuudesta asti. Oppioikeuden nostaminen 18 vuoteen: 25 vuoden ajan siitä on puhuttu, nyt se tulee teoiksi ja todeksi — 25 vuotta puhetta tulee nyt todeksi. Vanhempien tasa-arvoisempi mahdollisuus vanhempainvapaalle taisi olla teidänkin tavoitteenne edellisen hallituksen aikana. Ilmastomuutoksen hillitseminen: kaikki tiedämme, että siitä on puhuttu liian pitkään. Vanhusten palveluiden parantaminen: henkilöstön määrän nostosta on puhuttu kymmeniä vuosia. Ja tässä vain muutamia asioita mainitakseni. Nyt siis vuosien puheet muuttuvat teoiksi, ja hallitus tuntuu olevan tavallisen ihmisen asialla. [Eduskunnasta: Kuka ne velat maksaa?]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

16.06 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus näyttää unohtaneen yhden tärkeän asian, sen, että nämä kaikki tärkeät tavoitteet, koko suomalainen hyvinvointiyhteiskunta, rakennetaan työnteolla, ja sen takia kokoomuksen eduskuntaryhmä on todennut, että hallituksen politiikka näyttää siltä, että istutte pimeässä bussissa, jossa kuski istuu tekemättä mitään, vaikka nähdään, että ajetaan täysin päin seinää. Suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa ajetaan päin seinää, jos te ette tartu työllisyystoimiin. Te olette tehneet pääasiassa toimia, jotka vähentävät työllisyyttä. Jotta teidän tavoitteenne valtiontalouden tasapainosta toteutuvat, tarvitaan 120 000 työpaikkaa. Niitä ei näy eikä kuulu. Toivomme, että tartutte niihin toimiin.

Ilmastopolitiikka: asiantuntijat ovat olleet kovin ihmeissään, kun te vitkuttelette ettekä ole tehneet merkittäviä päätöksiä ilmastopäästöjen vähentämiseksi vaan olette lisänneet sadalla miljoonalla ympäristölle haitallisia yritystukia.

Arvoisa pääministeri Marin, koko hallitusohjelmalta on nyt pudonnut pohja, kun rahaa on käytetty miljarditolkulla mutta rahaa ei enää riitä niihin tärkeisiin, merkittäviin asioihin. Henkilöstömitoitus, lisää hoitajia vanhuksille: te teitte rujan arvovalinnan, eikä budjettiriihessä riittänyt rahaa hoitajille, joten nyt te teette leikkauksia. Eli ensimmäinen leikkauslista on esitelty ennen kuin yhtään vaikuttavaa työllisyystoimea on tullut. Pääministeri Marin, yhtään vaikuttavaa työllisyystoimea ei ole tullut, ja te olette esittäneet jo leikkauslistan, eli toivon, että käännätte suuntaa ja katsotte esimerkiksi asiantuntijoiden puheenvuoroja tai kokoomuksen vaihtoehtobudjettia. Meillä on esitykset jo tälle vuodelle: 60 000 uutta työllistä ja 150 miljoonaa euroa pysyvää rahoitusta vanhustenhoitoon. Toivon, että nyt heräätte ja katsotte, missä mennään. Ilman työtä ei näitä hyviä yhteisiä tavoitteita voi viedä eteenpäin, koska hyvinvointiyhteiskunta rakennetaan työllä ja siitä tulleilla voimavaroilla eikä puheella.

16.08 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus väittää, että oppivelvollisuuden pidentäminen olisi jonkinlainen ihmelääke työllisyyteen. Tämä on kyllä varsin kaukaa haettua. Tosin ymmärrän kyllä kaukaa hakemisen siinä mielessä, että hallituksen muut tähänastiset toimet lähinnä lisäävät työttömyyttä, ellei nyt sitten avustajien palkkaamista lasketa.

Kannettu vesi ei kestä kaivossa, eikä opiskelemattomuus, jos se johtuu motivaation puutteesta, parane pakottamalla. Sitä opiskelumotivaatiota voisi lisätä päinvastoin se, jos koulusta valmistuneella olisi jonkinlainen varmuus töihin pääsemisestä. Niinpä kysynkin: Mitä jos hallitus käyttäisi tämän saman rahan, mikä nyt aiotaan käyttää tähän ideologiseen oppivelvollisuuden pidentämiseen, ammattikoulujen tuntikehyksen ja lähiopetuksen kasvattamiseen? Olisiko se hallituksen mielestä tavoiteltava asia, jos sieltä ammattikoulusta valmistuisikin ammattitaitoisia, valmiita työelämän tekijöitä?

Toinen asia, mikä tuli mieleeni ja joka tässä hallituksen selonteossa loistaa poissaolollaan: SDP on pääministeripuolue pelkästään sen takia, että lupasi vappusatasen. Tässä ei nyt kuitenkaan millään tavalla puhuta siitä, mitä aiotaan antaa eläkeläisille. Onko tämä lupaus siitä vappusatasesta nyt lähtenyt sitten savuna ilmaan, kun hallitus vaihdettiin silmänkääntötempulla? [Pia Viitasen välihuuto] Mitä hallituksella on aikeita eläkeläisten ja muidenkin pienituloisten ja ylipäänsä suomalaisten elämisen kustannusten alentamiseksi? Millä tavalla aiotte parantaa ihmisten mahdollisuuksia kuluttaa, millä tavalla aiotte alentaa lämmityksen, asumisen, liikkumisen ja vastaavien välttämättömyyksien hintoja?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Monta kysymystä ministereille, ja siellä on käsiä jo noussut pystyyn, mutta otetaan vielä muutama puheenvuoro salin puolelta.

16.10 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kurvinen otti tuossa ryhmäpuheessaan esille ajatuksen tästä toisen asteen lähikoulusta, ja oli todella mukava kuulla, että ministeri Andersson otti tämän idean ikään kuin tervetulleena ja tutkimisen arvoisena vastaan. En ole ainut edustaja, joka on tuolla ihmisten parissa ollut tätä samaa viestiä kuulemassa, että on aika varhainen vaihe lähteä kotoa peruskoulun jälkeen mahdollisesti toiselle paikkakunnalle opiskelemaan ammatilliseen koulun. Sen vuoksi tämä toisen asteen lähikoulu -idea voisi olla aika hyvä ja toimiva. Siinä ensimmäisen vuoden aikana käytäisiin näitä yleissivistäviä oppiaineita läpi ja saataisiin ikään kuin semmoinen ekstravuosi sitten kotona olemiseen. Eli tämä on ikään kuin sen ajatuksen taustana, mutta myös sitten se, että pystyttäisiin tätä ammattikoulutusta ja yleissivistävää lukiokoulutusta luontevasti yhdistämään. Uskon, että tämä voisi olla kauaskantoisesti myös ihan syrjäytymistä ja koulupudokkuuttakin estävä tekijä. Joten jäädään kuulolle odottelemaan, miten ministeri Andersson mahdollisesti tätä asiaa rupeaa tutkimaan. — Kiitoksia.

16.11 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan nostaa tähän keskusteluun myös maapallon tulevaisuuden. Tämä vuosi on luonnon monimuotoisuuden supervuosi. Lokakuussa maailman maat kokoontuvat YK:n kokoukseen Kiinaan päättämään uusista tavoitteista luonnon köyhtymisen pysäyttämiseksi ja monimuotoisuuden turvaamiseksi. Me emme ole kyenneet pysäyttämään monimuotoisuuden häviämistä vuoteen 2020 mennessä, mutta tämä vuosi tarjoaa nyt mahdollisuuden kirittää toimia luonnon puolesta.

Lajiston uhanalaistuminen kiihtyy Suomessakin. Yksi nopeimmin heikentyneistä eliöryhmistä ovat linnut, joista jo 35 prosenttia on uhanalaisia. Hallitus onkin jo ryhtynyt riipeästi toimiin ympäristö- ja ilmastoministeri Mikkosen johdolla. Tämän vuoden talousarviossa panostetaan ennätykselliset 100 miljoonaa euroa luonnonsuojeluun. Helmi-elinympäristöohjelmalla tartutaan Suomen luonnon köyhtymisen suurimpaan suoraan syyhyn, elinympäristöjen vähenemiseen ja laadun heikkenemiseen.

Arvoisa puhemies! Sain tammikuussa osallistua ympäristöministeriön ja Pohjola-Nordenin Nuorisoliiton järjestämään biodiversiteettityöpajaan yhdessä 50 nuoren kanssa. Taphtuma on osa laajempaa projektia, jonka tarkoituksena on tuoda nuorten ääni kuuluviin syksyn kansainvälisissä sopimusneuvotteluissa. Nuorten ääni oli selvä: tehdään biodiversiteetistä kansakunnan yhteinen projekti. Tuon viestin lupasin tuoda tänne eduskuntaan.

Suomalaista luontoa voi suojella vain Suomessa. On tärkeää, että jatkamme hyvin käynnistyneitä toimia luontomme lajirikkauden turvaamiseksi. Sen lisäksi Suomen on nyt kansainvälisissä neuvotteluissa määrätietoisesti edistettävä kunnianhimoisia ja mittavia ja selkeitä tavoitteita luonnon monimuotoisuuskadon pysäyttämiseksi vuoteen 2030 mennessä. Tämä luonnon monimuotoisuuden suojelu on tärkeä näkökulma, kun me mietimme Suomen tulevaisuutta laajemminkin. Se liittyy täällä käytyyn kestävyyskeskusteluun niin ilmastosta kuin laajemminkin kestävydestä, ja sen takia halusin tuoda sen myös tänään tähän keskusteluun esiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt otetaan ministereiden vastauspuheenvuorot. — Ministeri Haatainen, 2 minuuttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

16.13 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Eduskunnasta: Onnittelut syntymäpäivänä!] — Kiitos onnittelusta. Olen iloinen näin syntymäpäivänäkin, että opposition kanssa minulla on yhteinen huoli työllisyydestä, mutta joskus minusta tuntuu, että me olemme eri matkalla. Ehkä siellä juostaan nyt sprinttilajia, mutta tämä työllisyyden hoito on asia, jossa tarvitaan nyt laajaa toimenpidekokonaisuutta ja asioiden kunnollista valmistelua, ja sitä hallitus tekee.

Hallitushan ei ole tässä kuhnaillut syksylläkään. Silloin jo päätettiin näistä 25 toimenpiteestä, joita on lähdetty valmistelevaan. Miten tätä tehdään, niin täällä on asetettu työryhmät, jotka ovat virkamiesvetoisia, ja tämän hallituksen linjana on nyt se, että tätä työtä tehdään työmarkkinaosapuolten kanssa yhdessä. Meidän asettamamme aikataulut ovat seuraavat: Kehysriihi, jossa katsotaan, mihin on päästy, ja pitää olla tarkempia tuloksia kuin mitä oli iltakouluun mennessä saatu. Ja sitten viimeinen etappi on elokuussa budjettiriihi, jossa 30 000 työpaikkaa päätösperäisesti on oltava kasassa. [Sari Sarkomaa: 100 000 lisäpaikkaa!] Tätä me teemme. Voi olla vaikea kuunnella hallituksen puhetta, mutta kuunnella asiantuntijoita, Hetemäen puhetta, virkamiespuhetta. Hän sanoo, että hallitus on toiminnut oikein, lähtenyt liikkeelle.

Tässä nostan vielä lopuksi sen, että meillä on iso rakenteellinen uudistus käynnissä. Me lähdemme tekemään kuntakokeilua, jossa nyt vihdoin TE-toimistot ja kunnat tekisivät yhteistyötä paremmin. Jo edellinen hallitus näitä kokeiluja teki, mutta me viemme tätä nyt määrätietoisesti eteenpäin. Tämä kokeilulainsäädäntö on tulossa. Se on valmisteilla, ja se on tulossa eduskuntaan nyt heti keväällä, kun saadaan se valmiiksi, ja päästään myös tekemään toimia kaikkein vaikeimmin työllistyvien ihmisten joukossa. Se on se ryhmä, johon pitää nyt keskittyä: nuoret, pitkäaikaistyöttömät, Kela-etuuksilla olevat. Tämä on se ydin, johon tässä käydään käsiksi.

16.16 Valtiovarainministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on kritisoitu talouden tasapainovaadetta ja oikeastaan talouspolitiikan pitkää linjaa, mutta, hyvä oppositio, muistutan toki, että vaikkapa viime vaalikauden alussa ei silloinkaan ollut koko neljälle vuodelle vielä tiedossa, kuinka työllisyystoimet tulevat puremaan ja miten talouskehitys tulee menemään, joten tämäkin hallitus katsoo nimenomaan sitä, että vuonna 23 julkisen talouden täytyy olla tasapainossa, ja sitä kohti me toimimme. Siihen liittyy esimerkiksi se kritiikki, mitä te äsken sanoitte liittyen hoitajamitoitukseen, ja kuten pääministeri tässä totesi, kehykset eivät liiku vaan kaikkien toimien täytyy tapahtua niiden sisällä.

Me olemme täällä jo keskustelleet työllisyystoimista ja niiden aikataulusta. Niitä tarvitaan. Siinä meillä on varmasti aivan yhteinen intressi, ja molemminpuolista tukea sitten varmaan myös siihen tulee. On ihan selvä myös se, että vuonna 23 niitä kertaluonteisia menoja ei enää ole valtion budjetissa vaan ne päättyvät vuoden 22 lopussa.

Sitten haluan vielä sanoa, kun täällä edustaja Mäkelä kritisoi sitä, että tulee niin paljon maksuja tai ihmisillä tilanne heikkenee: Itse asiassa kuitenkin 70 prosentilla suomalaisista käteen jäävät tulot kasvavat. 70 prosentilla suomalaisista käteen jäävät tulot kasvavat tämän hallituksen päätösten seurauksena, ja se kohdentuu vielä ennen kaikkea pieni- ja keskituloisille. Sanoisin, että se on varsin oikeudenmukaista politiikkaa, ja sen takana tämä hallitus on.

Täällä myös kritisoitiin sitä, että 100 miljoonaa euroa enemmän menisi yritystukiin tämän hallituksen toimesta, mutta itse asiassa sehän on päätös, jota myös kokoomus on ollut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

tekemässä viime vaalikaudella, kun silloin — aivan oikein — teollisuuden tarpeista tehtiin päästökauppakompensaatio. Päästöoikeuden hinnanmuutosten seurauksena ne päästöoikeudet ovat maksaneet tänä vuonna hieman enemmän, ja silloin myös kuluja tulee enemmän. Mutta tämän hallituksen päätösten seurauksena on leikattu yritystuista 350 miljoonaa euroa. Oppositio ei kyennyt sitä tekemään.

16.18 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Haataisen jälkeen on hyvä jatkaa oppivelvollisuudesta, jonka itse arvioin olevan pitkällä aikavälillä yksi vaikuttavimmista työllisyyskeinoista, minkä tämä hallitus tulee tekemään. Meillä on rutkasti tietoa siitä, miten voimakkaasti koulutusaste Suomessa vaikuttaa ihmisten työllistymiseen. Tällä hetkellä perusasteen varassa olevien ihmisten työllisyys on 40 prosentin paikkeilla. Kun on suorittanut toisen asteen tutkinnon, niin se nousee heti yli 70 prosentin. Tiedämme myöskin, että kaikkien analyysien ja arvioiden mukaan osaamisvaatimukset suomalaisessa työelämässä tulevat kasvamaan. Joidenkin ennakkointitietojen mukaan uusista, syntyvistä työpaikoista jopa 80 prosenttia on sellaisia, joissa vaaditaan korkeakoulutasoista osaamista. [Sari Sarkomaa: Sehän on ihan selvä!] Tästä huolimatta ollaan edelleen Suomessa tilanteessa, jossa 15 prosenttia ikäluokasta jää vaille toisen asteen tutkintoa, ja tämä osuus on hyvistä hankkeista, hyvistä kohdennetuista toimenpiteistä, hyvistä tarkoituksista huolimatta pysynyt lähestulkoon samana koko 2000-luvun ajan, joten on selvää, että me tarvitsemme laajempia uudistuksia meidän koulutuspolitiikkaan. Me tarvitsemme myöskin laajennetun oppivelvollisuuden, jotta me pystymme vastaamaan koulutuspolitiikan keinoin niihin muutoksiin, mitä suomalaisessa yhteiskunnassa ja suomalaisessa työelämässä on tapahtunut, ja tämä jos jokin on vastuullista, kestävää ja vaikuttavaa työllisyyspolitiikkaa.

16.20 Kuntaministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ihan muutama sana kuntataloudesta: Meillä on kaikilla tiedossa se kolmoishaaste, joka on tällä hetkellä meneillään, elikkä syntyvyys vähenee, ikäihmisten määrä lisääntyy, ja ihmiset muuttavat kaupunkeihin. Näin työllisyyden osalta voi katsoa, että yli 100 000 asukkaan kaupungeissa työllisten määrä lisääntyy ja kaikissa muissa se vähenee, ja tämä eittämättä aiheuttaa ongelmia sinne kuntatalouteen. Siitä yksi esimerkki on se, että kuntien verotulot eivät kasva, vaikka työllisyys niin sanotusti paranee, jos kerran niitä työllisiä on siellä kunnassa vähemmän tai ne työpaikat ovat niin pienituloisia, että niistä ei makseta kuntaveroja. Sen takia kuntapäättäjillä on tietenkin tällä hetkellä iso vastuu siinä, minkälaisia päätöksiä siellä tehdään. Kuntapäättäjät tekevät arvokasta työtä vastuullisesti: miettivät investoinnit, henkilöstömäärät, palveluiden tarjoamisen, kaiken. Mutta me hallituksen puolella olemme tehneet sen, että me olemme lisänneet sinne 1,1 miljardia euroa valtionosuuksiin lisää rahaa — yli miljardi euroa — jotta kunnat selviäisivät sieltä vähän paremmin. Tätä pitää katsoa myöskin tulevaisuudessa niin, että silloin kun tulee lisääntyviä tehtäviä tai laajentuvia tehtäviä, niin ne korvataan, ja tähän mennessä niiden päätösten — kaikkien niiden lakiesitysten — osalta, joita täällä on esitelty, me olemme muun muassa Kuntaliiton kanssa päässeet samaan summaan, mikä on se määrä, mikä pitää korvata sinne valtionosuuksiin.

Sitten on pakko sanoa vielä noista hankinnoista: Julkiset hankinnat ovat noin 35 miljardia euroa yhteensä. Me lisäsimme jo osaamista niin, että yhdistettiin Hansel ja Kuntahan- kinnat 1.9. lähtien, jolloinka saadaan suurempia kokonaisuuksia tähän hankintapooliin, ja ollaan perustettu yhteinen Hankinta-Suomi-ohjelma, jossa Kuntaliitto ja valtiovarainmi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

nisteriö yhdessä katsovat, mitenkä hankintojen tehostamista voidaan tehdä, koska ostopalvelun määrä on kuitenkin kasvanut aika lailla reilusti siellä kuntien puolella [Puhemies ko-puttaa] ja siellä on kyllä tehostettavaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt taas keskusteluun.

16.22 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomenmaa-lehti kertoi 8. päivä tätä kuuta puheenjohtaja Kulmunin puheenvuorosta keskustan toimintapäivillä. Puheenjohtaja, valtiovarainministeri Kulmuni sanoi Suomenmaan mukaan seuraavaa: ”Pysyvien menojen lisäys ilman pysyviä tuloja on mahdoton yhtälö.” Mutta niin vain hallitus on tässäkin asiassa tekemässä mahdottomasta mahdollisen, koska juuri näin te olette menettelemässä. Te lisäätte ja olette lisänneet ja päättäneet lisätä pysyviä menoja yli tuhat miljoonaa euroa vuodessa, ja teillä ei ole päätöksiä, tekoja, näiden rahoittamiseksi pysyvillä tuloilla, jotka tulisivat tietysti työllisyyden parantamisella ja ilmeisesti osin aikomillanne veronkiristyksillä.

Edustaja Arhinmäki ja muut hallituspuolueiden edustajat ovat luetelleet täällä, mihin kaikkeen hallitus on antanut lisää rahaa: eläkeläisille, työttömille, yksinhuoltajille, pienituloisille, vanhuksille ja niin edelleen. Nämä ovat pääosin erittäin hyviä tarkoituksia, mutta onko tämä ollut vaikeata? Onko ollut vaikeata jakaa veronmaksajien rahaa erilaisiin hyviin tarkoituksiin? [Välihuutoja] Eikö se ole meidän poliitikkojen ydinosaamisaluetta? Me osaamme jakaa veronmaksajien rahaa erilaisiin hyviin tarkoituksiin. Mutta kun kaikki tämä on ollut tarkoitus rahoittaa pitkälti työllisyyden parantamisella, ja tarkoitus on ollut, että julkinen talous on tasapainossa 23, mihin ei usko enää kukaan, niin nämä työllisyysteot huutavat poissaolollaan.

Teillä on listoja, teillä on tiekarttoja, teillä on työryhmiä ja aikatauluja, mutta jos pohditaan, mitä konkreettisia päätöksiä olette tehneet työllisyyden edistämiseksi, niin voin sanoa, että hallitus ei ole pannut tikkua ristiin työllisyyden edistämiseksi päätöstasolla. Eriksseen ovat ne valtiosihteerit ja avustajat — niiden työllisyydestä on huolehdittu kiitettävästi.

16.24 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu, mitä nyt käydään, on sillä tavalla tärkeä, että poikkeuksellisen tarkasti kuuntelin pidetty ryhmäpuheenvuorot, ja kyllä minun täytyy sanoa, että kyllä minä niin mieleni pahoitin.

Perussuomalaisten puheenvuorossa ei todellakaan ollut riviäkään työttömyyden hoidosta. Sen sijaan pyörittiin tässä brexitin ja Englannin eron ympärillä. [Arja Juvonen: Tärkeitä asioita!] Tuotiin esille sananvapauden tärkeys, samalla kun teidän veljespuolueenne Puolassa ja Unkarissa tekevät kaikkensa torjuakseen sananvapautta, heikentääkseen tutkimuksen vapautta yliopistoissa ja niin edelleen.

Ja kyllä minä kokoomukselle suosittelen sitä vanhaa hyvää linjaa, että ollaan levollisia, analyttisiä, rauhallisia puheenvuoroissa, eikä niin, että puheesta ei jäänyt muuta käteen kuin edustaja Mykkäsen jotenkin niin kuin paha olo. [Välihuutoja] Ei, eihän se näin voi olla, kun maassa kuitenkin ovat kaikki asiat lähes hyvin. [Timo Heinonen: Pieni analyysi vielä Lindtmanin puheesta?]

Arvoisa puhemies! Täällä nyt on opetusministeri Andersson kahteen otteeseen kiitettävän hyvin selventänyt tätä oppivelvollisuusiän nostoa. Ja sanon kyllä reilusti, että edustaja Kurvisen esityksen siitä toisen asteen lähikoulusta, että esimerkiksi yleisopinnot voisivat olla ekalla vuodella yhteisiä, myötä keskusta ottaa tässä asiassa nyt historiallisen askeleen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

ammattillisen ja lukiokoulutuksen yhteistyön kehittämisessä. Se on tärkeä näkemys, jotta me kykenemme säilyttämään eri puolilla Suomea lapsille ja nuorille laadukkaan koulutuksen, kun ikäluokat pienenevät.

Keskustelusta on sen sijaan unohtunut se, [Puhemies koputtaa] arvoisa puhemies, että oppivelvollisuuden nosto ei yksin ole ratkaisu. Se on tärkeä, tärkein, mutta se vaatii peruskoulun sisällöllisen kehittämisen, [Puhemies koputtaa] erityisesti yläasteen kohdalla, mukaan lukien myöskin varhaiskasvatuksen kehittämisen. [Puhemies: Edustaja Gustafsson, aika on täynnä! Aika on reilusti täynnä nyt jo!] Tämä ikään kuin koulutusketju ratkaisee tulevaisuudessa osaavan työvoiman saatavuuden.

16.27 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen pitää olla edelläkävijä ilmastonmuutoksessa, pääministeri alleviivasi moneen kertaan puheessaan. Mutta meidän olemme sitä jo. Edelläkävijäroolia ei saa viedä niin pitkälle, että sillä tyhjenetään maaseutu, että kaikki ajetaan kaupunkeihin ja taajamiin ja teollisuus kärsii. 75 prosenttia on se maaginen luku, joka on saavutettava työllisyydessä. Se on minimitalavoite, jolla edes jotenkin saadaan pyörät pyörimään. Millä tämä sitten saavutetaan? Toivoisin, että hallitus vielä listaisi nämä toimet, mitkä ne ovat. 75 prosentin tavoite tarkoittaa oikeita työpaikkoja, että vaikutus talouteen olisi odotettua, aivan kuten edustaja Halla-aho totesi.

Vanhustenhoito, lastensuojelu, velkaantuneiden asema, eläkeläiset: Näihin hallitus on luvannut parannuksia, ja toivon, että nämä parannukset eivät ole vain hiuksenhienoja uudistuksia, joiden vaikutukset jäävät kosmeettisiksi. Hoitajamitoitus 0,7 on erittäin hyvä. Siitä tulee plussaa hallitukselle, jos tämä toteutuu.

Sitten yksityisautoilijoiden ja viljelijöiden tilanne huolestuttaa meitä kaikkia ja varsinkin perussuomalaisia ja kansaa, nimittäin tämä syyllistäminen. Yksityisautoilijoita syyllistetään jatkuvasti. Täytyyhän siellä maaseudulla pystyä autolla menemään kauppaan ja hoitamaan asioita. [Antti Lindtman: Kyllä voi jatkossakin mennä!] Se on ihan mahdottomuus, koska siellä ei julkista liikennettä ole eikä varmaan ole tulossakaan.

Perussuomalaiset ajattelevat, että valtion omaisuutta ei saa enää todellakaan myydä, ja nyt kysynkin suoran kysymyksen: onko valtion omaisuutta hallituksen myyntilistalla nyt? Kansalaiset kysyvät siitä paljon. [Puhemies koputtaa]

Vielä tästä maataloudesta sen verran, että viljelijät ovat todella huolissaan, ja EU:sta on tulossa valitettavasti pommi viljelijöille.

16.29 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä keskustelu on ollut mielestäni kohtalaisen hyvää. Ansiokasta on se, että eri kantoja on esitetty vahvasti, ja mielestäni hallitusohjelman kirjaukset esimerkiksi sivistyspuolen rahojen lisäämisessä, pienten eläkkeiden nostamisessa ja monessa muussa asiassa ovat tulleet todelliseen tarpeeseen. Kannattaa kaikkien arvostelijoiden muistaa se, että niistähän on puhuttu tässä talossa kymmeniä puheenvuoroja ja pidetty valtavaa meteliäkin, ja nyt ne sitten toteutuvat, eli en nyt olisi siitä niin pahoillani, jos nämä toteutuvat. Välillä tuntuu, että nekin olivat väärin tehtyjä päätöksiä, mutta pitkään niitä on kyllä kaivattu, ja iloitsen siitä, että nyt ne toteutuvat.

Toki monta estettäkin on vielä hallituksen pitkällä tiellä edessä, mutta ne pitää ylittää. Viime aikoina käyty keskustelu energiapolitiikasta mielestäni kaipaa huomiota, ja kiitän edustaja Sari Essayahia erinomaisesta puheenvuorosta, jossa hän otti esille tämän vetytalouden realiteetin. Nimittäin jos me alamme vetyä tuottaa sähköllä, se vaatii todella aivan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

valtavan määrän sähköä. Siihen ei riitä kyllä yksi tuulimylly — ja taitaa tänä päivänä niiden tuulimyllyjen rakennuslupa olla erään koirien heimoon kuuluvan elukan suojelun takia vaikeassa, kun ei saa enää lupia. Pieni ongelma siinä on, pakko meidän on se tunnustaa: jos kerran tuulipuistoille ei lupia saa, niin millä se sähkö sitten tehdään? Käytännössä tänä päivänä kaikki lisäsähköhän tehdään kivihiilellä. Muuta keinoa meillä ei tällä hetkellä ole.

Nyt kun turpeesta puhutaan ja nyt on iloittu siitä, että turve lopetetaan, kannattaisi kaikkien hallituspuolueiden muistaa se, että olemme sopineet hallitusohjelmassa, että tällä vuosikymmenellä turpeen käyttö puolittuu, ja itse asiassa se on jo puolittunut, mutta kukaan teistä ei, arvoisat edustajat, ole tunnustanut sitä tosiasiaa. Tällä hetkellä Suomen voimlaitosten kattiloissa palaa miljoonia motteja kuitupuuta ja siellä poltetaan myös tukkipuuta. Kävin istuntovapaa-aikana kiertämässä eri paikoissa ja olin järkyttynyt siitä, miten valtavat määrät arvokasta puuta menee polttoon tällä hetkellä, ja nimenomaan sen takia, kun turvetta ei haluta enää käyttää ja monella paikkakunnalla sitä ei ole saatavillakaan ihan joka paikassa. [Puhemies koputtaa] Tällä hetkellä kun sahat seisovat — nyt lähtivät kyllä sellutehtaat liikenteeseen — tässä on meidän ongelma. [Puhemies koputtaa] Jos me emme tunnusta realiteetteja energiapolitiikassa, se on metsäteollisuuden tuho tässä maassa, ja sille tielle ei pidä lähteä.

16.31 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Poliitiikan suunta on kääntynyt: nyt me teemme inhimillisiä päätöksiä. Me panostamme lapsiin ja nuoriin sekä siihen, että heillä olisi hyvä tulevaisuus tässä maassa ja maailmassa. Yhdessä me voimme tehdä Suomesta aidosti maailman lapsiystävällisimmän maan, mutta meillä on paljon töitä tehtävänä.

Mielenterveyden häiriöt ovat lasten merkittävin terveysongelma — joka viides lapsi kärsii mielenterveyden haasteista. Työskenneltäessä lasten kanssa niin lastensuojelussa, koulumaailmassa kuin järjestökentällä lasten mielenterveyden haasteet ovat arkipäivää. Lasten ja nuorten pahoinvoinnista ei koskaan pitäisi tulla arkista. Mielenterveys- ja kasvatustalan ammattilaisena ajattelen, että se, miten lapsemme voivat, kertoo aina yhteiskuntamme tilasta.

Tänään julkaistu kansallinen mielenterveysstrategia on ennen kaikkea tärkeä viesti siitä, että nyt mielenterveysasiat otetaan vakavasti, että nyt mielenterveyden häiriöitä aidosti ehkäistään, mielenterveystietoa lisätään ja mielenterveysongelmat otetaan oikeina ongelmina, joihin tarvitaan ratkaisuja. Näiden parannusten rinnalla meidän tulee myös jatkaa tutkimusta siitä, miksi lapsemme voivat niin huonosti. On hienoa, että tämä hallitus tekee sellaisia päätöksiä, jotka parantavat vanhempien ja aikuisten, työssäkäyvien ihmisten, arkea, sillä lasten lapsuus rakentuu nimenomaan siellä arjessa. Meistä jokaisella on mieli, meistä jokaisen mieli voi särkyä, ja on meidän kaikkien yhteinen tehtävä, että meillä olisi hyvinvoivia ihmisiä tässä maassa.

Meillä on tänä vuonna monta tärkeää päätöstä edessä. Itse uutena kansanedustajana toivon, että tässä salissa niitä voidaan tehdä hyvässä hengessä toisia kunnioittaen. Valeuutisilla ja vihapuheella tätä maailmaa ei viedä kestävämpään suuntaan. Empatialla ja tutkimukseen pohjautuvalla päätöksenteolla, toistemme kuuntelemisella ja kunnioittamisella näin tehdään. Toivottavasti teemme yhdessä tästä Suomesta paremman paikan kaikille olla ja elää luontoa ja eläimiä unohtamatta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

16.33 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä edustaja Gustafsson toivoi analyttisyyttä. Koetan pyrkiä osaltani siihen.

Tästä julkisen talouden tilanteesta on jonkun verran puhuttu, mutta minun mielestäni sitä ei kyllä oteta riittävän vakavasti. Täällä kuntaministeri puhui kuntataloudesta. 51 kuntaa nosti vuoden alusta veroja, mikä koskee joka viidettä suomalaista — muun muassa tamperelaisia, joita täällä on paikalla, vaikka pääministeri joutui poistumaankin. Sitten valtio ottaa velkaa, ja kun kuntaministeri puhuu siitä, että täytyy lisätä valtionosuuksia, niin ette te niitä millään muuten lisää kuin ottamalla lisää velkaa. Ei teillä sitä rahaa missään ole.

Sairaanhoitopiirit ottavat velkaa, Pirkanmaallakin on yli 20 miljoonan alijäämä. Se tarkoittaa sitä, että henkilöstöä joudutaan vähentämään ja palveluja heikentämään. Mitään muuta keinoa ei ole tulla ulos siitä tilanteesta. Tämä tilanne on oikeasti vakava. Kestävyysvaje tarkoittaa sitä, että 500 miljoonaa euroa vuodessa pelkästään ikääntymisestä johtuvat menot kasvavat. Sen lisäksi sosiaali- ja terveysmenot kasvavat myös lasten osalta, tarvitaan enemmän erityispalvelua ja muita asioita. Meillä on huumeongelma kasvussa. Se tuo vaikka kuinka paljon lisää kustannuksia. Nämä julkisen talouden ongelmat ovat erittäin isoja ja uhkaavat koko tämän hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuutta.

Kun täällä sitten — esimerkiksi edustaja Salonen — kehutaan näitä yksittäisiä pieniä muutoksia, niin jokainen asia, joka sinänsä on hyvä, kuten täällä edustaja Zyskowitz sanoi, joka ikinen niistä on lisännyt julkisen sektorin menoja eikä pienentänyt niitä. Ja jokainen sellainen toimi, jonka hallitus tähän mennessä on tehnyt ja joka on vaikuttanut työllisyyteen, on vähentänyt työllisyyttä eikä parantanut sitä. [Vasemmalta: Ei pidä paikkaansa!] — No kertokaapa, varapuhemies Rinne... Oli yksi, tämä eläkeputken yhden vuoden siirto, joka hieman muutti, mutta kaikki muut, esimerkiksi aktiivimallin poistamiset, ovat menneet siihen suuntaan. — Kysymys kuuluu: aiotteko te muuttaa linjaanne siten, että te rupeatte tekemään asioita, jotka parantavat julkisen sektorin taloutta [Puhemies koputtaa] ja julkisen sektorin tilaa ja edistävät työllisyyttä eikä päinvastoin?

16.35 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos sinänsä analyttisyydestä, mutta kyllähän täällä on moneen kertaan jo todettu, arvoisa kokoomus, että tämä hallitus on tekemässä ja jo tehnyt paljon. Aloitettiin sillä, että esiteltiin 24 toimenpidettä. Siellä on monta myönteistä asiaa. [Timo Heinonen: Miinus 5 000 työpaikkaa!] Keppilinjasta luovuttiin, ja se oli hyvä asia. Sitten esimerkiksi meillä Tampereella ja Pirkanmaalla on erittäin tärkeä tämä kuntakokeilu, jonka edellinen hallitus lakkautti, ja hyvä, että se nyt sitten saa jatkoaikaa. Ja jo nyt on tehty investointipäätöksiä muun muassa rakentamiseen, joka tuo osaltaan työpaikkoja.

Puhemies! Täällä puheenjohtaja Orpo aiemmin kehotti ottamaan mallia kokoomuksen vaihtoehtobudjetista, ja ihan kertauksen vuoksi kaivoin esiin näitä kokoomuksen esityksiä. [Timo Heinosen välihuuto] Kokoomus muun muassa esitti viime joulukuussa äänestykseen työllisyystoimena, että pitäisi peruuttaa työttömyysturvan korotukset, toimeentulotukeen pitäisi saada seitsemän prosentin omavastuu asumiskustannuksille, asumistuen indeksikorotukset jäädytetään, lopetetaan eläkkeiden kertyminen ansiosidonnaisesta työttömyysturvasta. Nämä olivat kokoomuksen esityksiä viime joulukuussa budjetin yhteydessä, ja on ihan hyvä, puhemies, että näistä emme ole ottaneet koppia, sillä ei tämä leikkauslinja tuo työpaikkoja. Asiantuntijat tietävät arviointineuvostoa myöten, että näillä leikkaustoimilla sinänsä ei työllisyyttä paranneta. Mutta puhemies, tässähän se ongelma on: Ko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

koomukselle ”työllisyystoimi” on sama kuin leikkaustoimi. Mikään muu ei kelpaa. [Sari Sarkomaa: Tämä oli teidän näkemyksenne eikä meidän!]

Puhemies! Hieman hankalampaa oli löytää näitä perussuomalaisten työllisyystoimia. Nimittäin olen jo useita viikkoja ja useita kuukausia yrittänyt niitä etsiä, ja tänäänkin kuuntelin todella herkällä korvalla. Perussuomalaisilla oli kovasti aikaa kertoa niitä — en kuullut yhtäkään, nolla. Olen etsinyt kaikkialta yhtä konkreettista esitystä työllisyystoimeksi perussuomalaisilta, ja toivoisin sen vielä kuulevani, koska sellaisiahan ei ole tullut useasta kysymyksestä huolimatta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt sekä perussuomalaiset että kokoomus pääsevät vastaamaan.

16.38 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on ollut erittäin hyviä esityksiä ja hyviä ajatuksia paljonkin. Olen tietysti vähän huolissani, että meillä ei ole täällä ministereitä enää kuin kolme paikalla. Näiden tällaisten slottien, mitä on otettu puhemiesneuvostossa, tarkoitus on, että te olette täällä paikalla. Missä on pääministeri, missä ovat muut ministerit? Toivon, että tämä muutos tapahtuu.

Sitten hyvin hämmästynyt olen myöskin tässä keskustelusta siitä, miten sosiaalidemokraatit mollaavat keskustaa koko ajan täällä. [Välihuutoja vasemmalta] Kun itse miettii, että silloin omissa hallituksissa, missä olen ollut, oli kirjoittamaton sääntö, että hallituskumppania ei mollata, niin sen nyt ihan vain haluan teille sanoa. [Timo Heinonen: Ei pienempiä saa kiusata!]

Harmi, kun ministeri Paatero lähti tästä pois. Nimittäin itse olen huolissani kuntapolitiikasta. Tässä edustaja Satonen kertoi, miten vaikea tilanne kunnissa on, ja kun olen katsonut kuntaulostuloja, niin minun mielestäni meillä ei ole kuin yksi ainoa puolue, joka puolustaa kuntia, ja se on kokoomus. [Välihuutoja] Nimittäin kaikki ovat unohtaneet kunnat. Mietitäänpä nyt esimerkiksi maakuntahallintoa. Se on kuolemansuudelma lähipalveluille. Kustannukset nousevat, päätöksenteko lähtee kunnista, ja kaikki lähipalvelut keskittyvät. [Timo Heinonen: Se kaatuu perustuslakiin!] Se on todellakin kuolemansuudelma lähipalveluille. Olen itse sitä mieltä, että meidän on tehtävä lähipalvelulaki, jotta me pystymme varmistamaan lähipalvelut.

Toinen on sitten oppivelvollisuus, jossa sinänsä on hyvä tavoite, mutta kun meillä on koulupudokkaita yksi viidesosa siellä toisella asteella ja meillä 6 000:lta puuttuu perustaidot eli luku-, kirjoitus-, laskutaito perusopetuksen jälkeen, niin mielestäni sillä oppivelvollisuuden pidentämisellä siihen ei apua tule. Nimittäin kannettu oppilas ei luokassa pysy, ja se on muistettava. [Puhemies koputtaa] Ja sitten on vielä tämä, kun mainitsitte, että meidän jälkeemme jäi rahoitusvaje. Teidän jälkeenne jää rahoitusvaje, koska te nostatte aloituspaikkoja ettekä anna siihen rahaa.

16.40 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on tänään puhuttu paljon erityisesti julkisen talouden tilasta, ja siihen liittyy olennaisesti juuri työllisyyskehitys. Näitä keinoja on tänään täällä kaivattu. Valitettavasti näyttää nyt siltä, että hallituksella niitä keinoja ei juuri näytä olevan. [Maria Guzenina: Entä teillä? Neuvokaa meitä! — Pia Viitanen: Sanokaa yksi esimerkki! Meillä on aikaa!] Me odotamme ensinnäkin, että hallitus tuo näiden työllisyystyöryhmien tulokset esiin jo lähiviikkoina, jotta viimeistään bud-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

jettiriihessä hallitus sitten pääsee yhteisymmärrykseen ja näkemykseen näistä toimista. Me hyvinkin vahvasti odotamme niitä.

Mutta mitä tähän mennessä tällä kaudella on jo tapahtunut? Hallitus on muun muassa leikannut kotitalousvähennystä ja kiristänyt polttoaineverotusta. Tämä korotus tulee voimaan 1.8. alkaen, ja se tulee tietämään lisäkiristyksiä tuolla bensiinipumpuilla. Perussuomalaiset ovat vastustaneet ankarasti näitä molempia esityksiä viime vuonna. [Välihuutoja]

Sitten näihin meidän esityksiimme: Te olette näitä pyytäneet, ja minä voin tässä muutamana todeta. Muun muassa viime syksynä, kun täällä käytiin budjettikeskustelu ja -äänestykset, me esitimme pieni- ja keskituloisille kansalaisille maltillisia veronalennuksia, jotka ehdottomasti lisäisivät kyllä työllisyyttä Suomessa. Meillä oli myös muun muassa esityksiä siitä, että yrittäjien eläkevakuutusmaksuvelvollisuuden alarajaa nostettaisiin, jolloin ne aloittavat yrittäjät, joilla on hyvin pienet työtulot, välttyisivät kokonaan tältä eläkemaksulta. Lisäksi olemme esittäneet jo vuosia täällä, että ne yritykset, jotka palkkaavat uutta työvoimaa, saisivat alennusta yritysverotuksesta hieman Viron yritysveromallin mukaan mutta kuitenkin niin, [Puhemies koputtaa] että Suomessa palkittaisiin erityisesti niitä yrityksiä, jotka työllistävät uutta työvoimaa. Ja meillä on paljon muitakin esityksiä. [Puhemies koputtaa] Me tuomme nämä, pitkän listan näistä, tänne eduskuntaan ensi keväänä.

16.42 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Näin keskustan edustajana en ole ehkä kokenut kuitenkaan sellaista mollaamista hallituskumppaneiden puolelta laisinkaan. Olen kuitenkin sitä mieltä, että omaakin toimintaa pitää osata arvioida kriittisesti. [Jukka Gustafsson: Asiallista palautetta tullut!] Kokoomuksen kanssa me olimme viime vaalikauden hallituksessa, ja emme onnistuneet tekemään sote-uudistusta, emme onnistuneet tekemään perhevapaa-uudistusta emmekä saaneet aikaan hoitajamitoitusta. Sanna Marinin hallitus on nyt 64 päivää vanha, ja nämä kaikki kolme asiaa etenevät: perhevapaa-uudistus etenee, hoitajamitoitus etenee, ja sote-uudistus etenee. Nämä ovat myös vastauksia niihin kokoomuksen esittämiin kriittisiin huomioihin, jotka koskevat lähipalveluita tai kustannuksia. Esimerkiksi meillä Tampereella päätettiin eilen, että lähдемme osaltamme mukaan tähän työllisyyskokeiluun. Se on erittäin tärkeä ja erittäin nopea ratkaisu myös niihin toimiin, joita hallitus aikoo työllisyyden parissa tehdä.

Mutta yksi asia, mikä tänään ei ole noussut esiin, on mielestäni erittäin tärkeä ajatellen hallituksen politiikkaa 2020. Pääministeri lyhyesti viittasi siihen, ja viikonloppuna myöskin kokoomuksen edustaja Häkkänen nosti tämän asian ansiokkaasti esiin — eli ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Tänä vuonna tehdään merkittäviä päätöksiä ulko- ja turvallisuuspolitiikan osalta ja myöskin UTP-selonteon osalta ja myöskin EU-politiikassa. Olen vähän huolissani siitä, mitä perussuomalaisten suunnasta on tullut suhteessa brexitiin. Me kaikki varmasti arvostamme sitä päätöstä, jonka Ison-Britannian kansa on tehnyt, mutta tästä lähtien pitäisi perussuomalaistenkin muistaa se, että tämän salin tärkein asia on ajaa suomalaisten veronmaksajien asiaa siinä, kun käydään neuvotteluja EU:n kanssa. Nyt tuntuu, että te ajatte ainoastaan vähintään EU:sta eroa ja Ison-Britannian kansalaisten asiaa.

16.45 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä se näin on, että Suomessa on nyt hallitus, joka tekee sellaisia uudistuksia, joita edeltäneissä hallituskokoonpanoissa ei pystytty saamaan aikaan. Meillä on todella hyvä hallituskokoonpano nyt tällä hetkellä. [Arto Satonen: Niin kai, kun ei ole budjettikuria!] 12 vuotta 1 kuukausi 2 viikkoa ja 4 päivää — se on se aika, jolloin kello kävi kokoomukselle ja tekoja ei näkynyt.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

[Eduskunnasta. Ei ole totta! — Timo Heinonen: Te olitte ministerinä!] Perhevapaauudistus ei edennyt, siinä hallituskokoonpanossa ei edennyt, [Timo Heinonen: Taivas varjele!] ja näille kaikille hallituskokoonpanoille, joissa nämä uudistukset eivät edenneet, yhteinen nimittävä tekijä oli kokoomus. Vanhuspalvelulain henkilöstömitoituksen kirjaaminen lakiin ei edennyt. Yritystukien, tarpeettomien sellaisten, leikkaus ei edennyt — nyt leikataan 300 miljoonalla. Pienten eläkkeiden korotus ei edennyt — nyt tulee jopa 50 euroa kuussa. [Sari Sarkomaa: Kyllä pieniä eläkkeitä korotettiin!] Koulutuksen vahvistaminen ei edennyt. Sen sijaan te teitte koulutusleikkaukset.

Arvoisa puhemies! Mitä kurjemmaksi vanhusten tilanne on muuttunut, sitä suurempia voittoja terveysjätit ovat tahkonneet. 2018, kun kokoomus oli valtiovarainministeripuolue, hoivajättien kolme suurinta tahkosivat voittoa yhteensä 157 miljoonaa euroa. Sillä rahalla olisi saatu parannettua vanhustenhoitoa ja -hoivaa. Nuorten silmissä tämän alan koulutus on menettänyt vetovoimaa vuosi vuodelta. [Puhemies koputtaa] Esimerkiksi, ihan tilastollisesti kun katsotaan, viime keväänä lähihoitajaopintoihin hakeutui yhteishaussa alle 8 600, joka on lähes 4 600 vähemmän kuin viisi vuotta sitten — sen takia, kun te jätitte tekemättä.

16.47 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En oikeastaan edustaja Guzeninan puheeseen muuta totea kuin että hän unohti mainita oman ministeriytensä, joka tuona aikana oli, ja myös Tradekan, jonka hallinnossa hän on.

Kokoomus kannattaa 0,7:n hoitajamitoitusta, [Vasemmalta: Tänään!] ja me teimme esityksen, ja te äänestitte jouluna 150 miljoonan ikäihmispakettia vastaan, jolla tänä vuonna oltaisiin saatu 2 000 hoitajaa lisää palkattua. Te äänestitte myös terapiatakuuta vastaan, 35 miljoonaa. [Pia Viitasen välihuuto] Niin myös muuten vihreät, jotka täällä äskenkin puhuivat kauniisti nuorten mielenterveyteen puuttumisesta, äänestivät jouluna 35 miljoonan terapiatakuun rahoitusta vastaan.

Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu paljon kauniita sanoja ja paljon hyviä asioita. Eläkkeistä te, arvoisa pääministeri Marin, ette ole sanonut mitään. Minuun otti yhteyttä Martti 93-vuotiaan äitinsä puolesta. Hänelle SDP oli luvannut alle 1 400 euron eläkkeeseen 100 euroa. Eläke nousi 16 euroa 84 senttiä eli tismalleen indeksikorotuksen verran. 93-vuotias pitkän elämäntyön tehnyt äiti ja nainen ei saanut senttiäkään SDP:n lupaamasta 100 eurosta, ei ensimmäistäkään senttiä. Lopputulos 93-vuotiaalle äidille ja iäkkäälle rouvalle oli se, että te leikkasitte häneltä 58 euroa, muun muassa kotitalousvähennystä, vuositasolla yli 700 euroa. Nyt voisin kysyä teiltä, arvoisa pääministeri: miten te kehtaatte, ja eikö teitä hävetä?

16.49 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministeri Kiuru, että olette tullut ministeriaitioon. — Nyt ihan aikuisten oikeasti haluan kertoa, että kyllä perussuomalaiset ovat olleet kaikki nämä vuodet sitä mieltä, että me tarvitsemme vanhustenhoidon kuntoon, niin kuin me kaikki täällä. Me tarvitsemme sen mitoituksen, ja se on nyt henkilöstömitoitus. Se ei ole hoitajamitoitus. Täällä hallituskin puhuu nyt koko ajan hoitajamitoituksesta, mutta henkilöstömitoituksestahan siinä on kysymys. Nyt haluan kysyä, arvon ministeri, teiltä siitä huolesta, minkä esimerkiksi myös edustaja Salonen — kiitos hänelle siitä — jakoi kanssani tuossa edellisessä puheenvuorossaan. Silloin ette vielä ollut täällä salissa. Kun tässä laissa on nyt 21 eri ammattinimikettä, jotka luetaan siihen välittömään työhön elikkä siihen hoitotyöhön, niin kysyisin teiltä: Miten varmistetaan se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

osaaminen? Koska täällä on myös avustavaa henkilöstöä elikkä hoiva-avustajat, kotiaavustajat, hoitoapulaiset, jotka tarvittaessa luetaan siihen mitoitukseseen, meillä on se huoli ja pelko, että he tekevät ensin aamupäivästä esimerkiksi kotitaloustyöt, siivoustyöt, ja sen jälkeen siirtyvät itse hoivatyöhön. Tämä on se huoli. Millä tavalla vastuut jaetaan? Tuleeko mahdollisesti hoiva-avustajien koulutukseen jotakin lisää? Sehän on aika lyhyt koulutus, ja siinä ollaan pääsääntöisesti siellä kentällä oppimassa. He eivät saa toimia yksin työvuorossaan. Heillä ei ole lääketieteellistä koulutusta, elikkä he eivät saa osallistua lääkkeiden jakoon. Eli nämä ihan tämmöiset arkipäivän realistiset kysymykset. Sitten kun lakiesityksessä sanotaan, että riittävästi sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä, niin mikä on se riittävä määrä? Riittääkö yksikössä vaikka yksi virallisen vastuun lääkityksestä ja muista sairanhoidollisista asioista kantava henkilö? Elikkä tämä on aikuisten oikeasti se ydinkysymys, mihin halutaan vastaus.

Sote-uudistuksesta täällä ei ainakaan pääministerin puheessa taidettu juurikaan mainita, mutta olisin kysynyt siitä: missä vaiheessa mennään, kun vuoden loppuun mennessä tulisi olla niitä lakeja? Odotamme kovasti, että pääsisimme sen soten kimppuun, [Puhemies koputtaa] koska se on tämän kauden yksi suurimmista ja tärkeimmistä asioista henkilöstömitoituksen lisäksi.

16.51 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nykyinen työelämä vaatii osaamista ja koulutusta, sillä enää ei ole työpaikkoja, joihin nuoret työllistyisivät pelkän peruskoulun pohjalta. Oppivelvollisuuden pidentäminen 18 ikävuoteen on hallitukselta vahva panostus nuoriin ja tulevaisuuden työllisyyteen. On hienoa, että hallitus on ottanut tavoitteeksi taata jokaiselle peruskoulun päättävälle nuorelle mahdollisuuden suorittaa toisen asteen tutkinto ja koulutus maksutta. On tärkeää, että oppivelvollisuuden sisälle rakennetaan erilaisia opinto- ja tukimuotoja, joiden myötä nuori pääsee lukioon tai ammatilliseen koulutukseen mutta tilanteen niin vaatiessa myös esimerkiksi kymppiluokalle tai työpajalle. Oppivelvollisuuden pidentämisellä varmistamme, ettei alaikäinen nuori voi kokonaan keskeyttää opintoja ja joutua syrjäytymisen kierteeseen, mutta samalla on tärkeää turvata kaikille riittävät valmiudet ja tukitoimet myös suoriutua toisen asteen koulutuksesta. Tarvitaan myös toiselle asteelle erityisopetusta, kuraattoreita ja psykologista ohjausta, joiden avulla haastavissakin tilanteissa elävät nuoret pidettäisiin yhteiskunnassa paremmin mukana.

Arvoisa puhemies! Myös perhevapaa-uudistuksessa on kyse investoinnista lasten ja perheiden hyvinvointiin mutta myös työelämän tasa-arvon edistämiseen. Perhevapaat kasvavat nykyisestä noin 11,5 kuukaudesta noin 14 kuukauteen. Uudistus kasvattaa isän päivärahakautta ja mahdollistaa hänelle aiempaan verrattuna pidemmän ajan kotona lapsen kanssa ansiosidonnaisen päivärahan turvin, eikä äitien asemaa heikennetä, toisin kuin oppositiosta on tänään virheellisesti huudeltu vastoin parempaa tietoa. Perhevapaa-uudistuksen tavoitteena on ohjata isiä käyttämään nykyistä suurempi osa perhevapaista ja siten parantaa myös työmarkkinoilla naisten ja miesten välistä tasa-arvoa. Uudistus tukee kaikenlaisia perheitä ja turvaa yhdenvertaiset vapaat perhemuodosta riippumatta.

16.53 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! On hienoa, että hallitus tarttuu nyt toden teolla ongelmiin maamme vanhustenhuollossa. Esitys hoitajamitoituksen nostamisesta 0,7 hoitajaan hoidettavaa kohti tulee merkittävästi parantamaan vanhuspalvelua, eikä vain siksi, että hoitajia tulee lisää, vaan myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

epäsuorasti siksi, että työtahti rauhoittuu, henkilöstön jaksaminen kohoaa ja aikaa riittää aitoon yhdessäoloon vanhusten kanssa.

Regeringens förslag att höja på personaldimensioneringen inom äldreomsorgen är en viktig linjedragning. Vi vill satsa på de äldre. Det kostar, men det är en prioritetsfråga. Det här betyder att vi behöver flera utbildningsplatser men också en attitydändring, en större uppskattning av det viktiga arbetet inom äldreomsorgen och bättre ledarskap.

Hallitus panostaa myös ikäihmisten kotihoidon parantamiseen ja sujuvuuteen. Kotihoidon vähäisiä resursseja ei ainakaan tule käyttää siihen, että hoitajien vanhukselle varaamaa aikaa kuluu sopivan pysäköintipaikan löytämiseen. Tähän on onneksi hallitus tehnyt uuden esityksen, joka tänään on lähetekeskustelussa.

Kun kuuntelee opposition puheenvuoroja, voi saada sellaisen käsityksen, että ette halua parantaa vanhustenpalvelua, [Arja Juvonen: Juuri äsken puhuttiin!] tai ainakin se on väärin sammutettu tai ainakin rahoitettu. Kysynkin nytten hallitukselta: onhan hoitajamitoituksen rahoitus kunnossa? [Jussi Halla-aho: Nyt tuli tiukka kysymys!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt annetaan hallituksen ministereiden vastata. — Pääministeri Marin, 2 minuuttia.

16.55 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää eduskuntaa käydystä keskustelusta. On hyvä, että keskustelemme siitä työstä, jota hallitus ja eduskunta tänä vuonna tulevat tekemään tasa-arvoisemman, yhdenvertaisemman ja kaikin puolin kestävämmän yhteiskunnan rakentamiseksi.

Oikeastaan kuuntelin puheenvuorot aika tarkkaan, mutta uutinen, todellinen uutinen, saatiin täältä keskustelun loppupuolelta, kun edustaja Heinonen kertoi tässä salissa, että myös kokoomus kannattaa hoitajamitoituksen tekemistä Suomeen. [Eduskunnasta: Tehän äänestitte sitä vastaan!] Todella tervehdin ilolla sitä, että kokoomus on tehnyt tässä linjanmuutoksen, ja odotan, että kokoomus myös tulee äänestämään hallituksen esittämän hoitajamitoituksen puolesta. Tämähän on huomenna muistaakseni lähetekeskustelussa, ja todella hienoa, että myös kokoomus on nyt tullut sille linjalle, jonka yhdessä kaikki muut eduskuntapuolueet ovat tähän asti jakaneet. Tämä on uudistus, jota on odotettu pitkään. Meidän vanhustenhoivamme on kriisissä, todellisessa kriisissä, [Sari Sarkomaa: välihuuto] ja meidän ikäihmisemme valitettavasti joutuvat tänäkin päivänä elämään sellaisissa oloissa, jotka eivät ole ihmisarvoisia ja riittävän hyviä, ja näiden asioiden korjaamiseksi me teemme työtä. Hienoa, että kokoomus on tullut nyt hallituksen linjalle tässä asiassa.

Tämä hallitus tekee uudistuksia. Me rakennamme yhteiskuntaa siten, että se on niin taloudellisesti, ympäristöllisesti kuin sosiaalisesti kestävä ja oikeudenmukainen, ja sillä tiellä me nyt olemme ja näiden arvojen kautta myös tähän saliin tuomme hallituksen esityksiä yli 200 tänä vuonna, ja kun toivon mukaan löydämme yhteistyötä näiden osalta, myös yhdessä voimme näitä asioita tukea.

16.57 Valtiovarainministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos vain hyvästä keskustelusta koko tälle salille. Tässä tuli keskustelun loppupuolella vielä muutamia kysymyksiä liittyen julkiseen talouteen ja sen tasapainoon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

Suora vastaus edustaja Satosen kysymykseen on kyllä. Julkisen talouden täytyy olla tasapainossa vuonna 23. Kyllä on tärkeää, että työllistämistoimista puhutaan, ja me varmasti käymme niitä täällä läpi harva se viikko, ja ei epäilystäkään, etteivätkö niin oppositio kuin hallitus, kaikki kantaisi huolta siitä, että tässä maassa täytyy yhä useamman suomalaisen päästä töihin, [Jukka Gustafsson: Älkää luovuttako! — Markku Eestilä: Tonnin veto!] mutta kun julkisen talouden täytyy olla tasapainossa vuonna 23 ja hallituksen ensimmäiset tavoitteet ovat siinä, että syksyyn mennessä täytyy olla 30 000 työllistä lisää, niin sen pohjalta me tietenkin työtä teemme.

Arvoisa eduskunta! Odotan myös mielenkiinnolla perussuomalaisten työllisyystoimia, joita hieman siinä valotettiin edustaja Savion puheenvuoron toimesta. Tietenkin se julkisen talouden tasapaino koskee toivon mukaan myös oppositiota, kun niitä työllisyystoimia tehdään. Hallituksen linja on se, että niiden täytyy olla julkista taloutta vahvistavia, ei sitä heikentäviä, joten siltä pohjalta me olemme toimia valmistelleet.

Sitten ehkäpä vielä edustaja Elomalle, joka puhui maatalouteen liittyvistä kysymyksistä ja rahoituksesta: Jo hallitusohjelmassa on sovittu, että ne, mitä EU-rahoituskehiksestä koituvia menetyksiä mahdollisesti on, kansallisesti sitten kompensoidaan. Tämä on jo hallitusohjelmaan kirjattu, joten kannustan kaikkia edustajia myös siihen tutustumaan. Se on varsin hyvä hallitusohjelma.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vielä ministeri Kiuru, 2 minuuttia.

16.59 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hallitusohjelmassa sosiaalinen kestävyys on otettu vakavasti. Minusta tässä keskustelussa on hirvittävän hyvin korostunut se tosiasia, että myös investoinnit ihmisiin sosiaali- ja terveydenhuollossa voivat kantaa enemmän kuin olemme osanneet ajatella. Siltä osin ajattelen, edustaja Satonen, että teillekin on vielä toivoa myös tuottavuuden ja valtiontalouden kokonaiskustannusten kannalta siinä, että nämä valitut investoinnit, joita nyt tehdään, ovat sellaisia, että ne kantavat pitkällä linjalla sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla pidempään.

Yksi esimerkki on se, joka täällä salissa nostettiin esiin: Mielenterveysongelmille on saatava parempi hoidon vaikuttavuus tässä maassa. 11 miljardia kuluja tarkoittaa OECD:n arvion mukaan käytännössä sitä, että näin ei Suomessa voida jatkaa. Sen takia on tärkeää, että meillä on strategisempi ote ja meillä laitetaan nämä hoidon ja palveluiden gäpit nyt kuntoon. Siltä osin olen myöskin mielissäni siitä, että toisillakin tavoilla olemme saaneet edistystä jo näinkin lyhyessä ajassa aikaan. Yksi on huomenna käsiteltävä hoitajamitoitus, toinen on perhevapaaudistus.

Tulemme myöskin vielä pitkään olemaan ylpeitä siitä, että nimenomaan tämä hallitus, kaikki hallituskumppanit, on sitoutunut myöskin kansaneläkkeen nostoon. Se on kova juttu, kun katsotaan maailmaa taaksepäin.

Hyviä esimerkkejä näistä investoinneista ihmisiin on, ja haluankin sanoa tässä yhteydessä, että myös sote-uudistus on parhaimmillaan nimenomaan iso tuottavuushanke mutta myös investointi ihmisiin, kun se tehdään tavalla, jonka hallitus on linjannut. Siinä ovat yhtä tärkeitä rakenteelliset uudistukset kuin sisältöuudistukset, joista on paljon vähemmän puhuttu. Ne sisältöuudistukset tulevat takaamaan sen, että me käytämme meidän käytettävissä olevat rahat tavalla, joka tuo suurinta vaikuttavuutta aikaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2020 vp

Pidän näitä esimerkkejä hyvinä esimerkkeinä siitä, että täällä todella ei ole vain oltu vaan on myös käärretty hihat.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt tätä keskustelua varten luvatut 3 tuntia on käytetty.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.